Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ЕРА, 20 ДЕКАБРЬ, 1984 ШУ. ◆ № 152 (7030). ◆ Мах 3 кеп.

ДИКАГІБАРИЙ ЦІЕРАШ ЙОАХ ХАЛКЪО

Депутаталла кандидаташ увттабелга дІададаьд

ДІейоласлиа хоржамий кампане лоархІаме этап: 19 декабре дІадоладаьд республикай Лаккхехьарча Советий депутаталла кандидаташ увттабелга.

РСФСР

ЦІей деадеш санна хоаьшьл «МЭЛЗ» яхача производственни объединене «Хроматрон» оалача московски завода сборочни цех. Куйбышевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа даьрхІача кандидата цІи яккхара Іалаьмате чІоагІа дегаш гІоздаьнна болаш баьхнаб укхаза собране предприяте болхлой, инженерно-технически балхахой, гІулакхерча наьха викалаш.

Собрани хьайнІллар объединене профкома председатела Л. М. Набатовас.

Дош лу слесара В. М. Александровиц. Цо аьлар:

— Вай баркал оал Коммунистически партена, цун Центральни Комитета, ЦК Политбюрона, новкъоста К. У. Черненкона цар даим къахьегама сага, лаьттара машар чІоагІбара йоаккхо ярах.

Аз предложени лу вай коллективагара Куйбышевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла Коммунистически партен Советски паччахьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама гІорваьнна деятель, ленински кепера кулгалхо, марксистско - ленински идей даьнна пропагандист, машари дунен халкъаша цхьана леладу гІулакхаш шердара кІаьд ца луш къовсам лоаттабер вола Константин Устинович Черненко оттаве аьнна.

ДІаьхдаь, чІоагІа тІоараш а детташ тІаьц из предложени гулбеннараша.

— Хада йиш йоацаш ленински партеца, халкъаца дувзадена да Константин Устиновича деррига вахар, — дІахо дувц ораторо. — Дига событешта юкъе, коммунизм бахьан, кхерамале бахьан, планета тІара машарца бохийтара, советски наьха ирс бахьан лоаттабеча къовсама хьалхарча юкъе ва новкъост К. У. Черненко.

Общество дегІаахара кертера, перспективни дешаш кІоаргга кхетадеш, карагІдийнарийн къесталіза йолча проблемай мах ийса беш ше хиларах тарра, дукха гІулакхаш ду Константин Устиновича партийни паччахьалкхени кулгала творчески стиль чІоагІъяра. Новкъостах К. У. Черненкох доаллаш дола къаьстта белгала хІама да наькъа хьинар совдаккха, царга гІулакх творчески леладайта, коллективно болх бара новкъостий оарцагІбаха хар.

Мехка беррига къахьегамхоша санна, Константин Устиновича цІераца буза вай, болхлоша, парте XXVI съезда, цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий решеней лерраґІа чакхъяхара тІабербаь беш бола болх, вай вахара дерригача доакъошка хулаш дола деррига дика кунцамаш.

— Завода коммунистий цІерагІа, — аьлар предприяте парткома секретара Р. В. Сналнина, — чІоагІа хьалдоац аз новкъост Н. У. Черненко Куйбышевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттавар. Константин Устиновичах доаллаш дола хІама да советски нах миштта бах, цар уйлаш, эшараш, йоаккхо е езараш фуд хар. Дукхьад тІехьарча массехк шера хиннад из «Серп и молот», яхача московски завода, Тбилисе, Краснодарски края, Челябинске, Фрунзе, кхыйолча къахьегама коллективай, болхлой болча. Беламе, дицлургдоацаш хинад Константин Устиновича вайцига «Хроматроне» хиннача вІашагІкхетар.

Ораторе кертагІдаьккхар, марксизма - ленинизма классикий идейин тІехьалехах творчески пайда вйбара новкъоста К. У. Черненко дукха хІамаш деш хилар. Боккъонца ленински, новаторски кепера да Коммунистически парте политика кертерча, программни дешаех Константин Устиновича деш дола къамаьлаш.

РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла новкъост К. У. Черненко оттаве аьнна сина предложени чІоагІа раьза хиша хьаллаьцар монтажница Л. А. Добровас, завода керттерча инженера А. А. Иванова, ОТК контролера Т. А. Лариноc. Беррига московхоша санна, предприяте коллективо а пятилетка задапеш хана хьалха кхоачашъяра, парте XXVII съезда баха ма боагІара къаьбахара шерра социалистически ях йоаржаоргиларах дешам белар цар.

Массава цхьан дагара а волаш соцам тІаьц: «Хроматрон» яхача завода болхлой, инженерно-технически болхлойн гІулакхерча наьхен цІерагІа город Москвана Куйбышевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Генеральни секретарах, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председателах **Константин Устинович Черненкох** кандидат ве.

Собране дакъа лоацаш вар КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь В. В. Гришин.

ЧІоагІа дегаш айдена болаш чакхъьлар В. В. Куйбышева цІерагІча «Электрозавод» яхача Московски производственни объединене коллектива викалий собрани.

Собрани хьайнІллача профкома председатела Н. Н. Харитоновича белгалдаьккхар, хоржамий кампани коммунистийн парте боацарийн блок дІахо чІоагІлуча хьалашка чакхйоалаш хилар, но гІо ду паччахьалкхени обществан доал деча граждананш кхы а дукхагІа юкъеоаара, аьттув боалийт КПСС XXVI съезда, цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра советски наькъа политически къахьегама хьинар айдара.

Къамаьл деш ва электросварщик В. Н. Нефедочкин:

— Партеи халкъеи цхьоагІоица ба вай общество прогрессивни дегІаахара бух боаца хьест. Аз предложене лу РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа Коммунистически партен Советски паччахьалкхени, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама гІорваьнна деятель, машаран халкъашта юкъе дІа-юха гІулакхаш леладаран тІехьа кІаьд ца луш къовсам лоаттабеш вола К. У. Черненко кандидат вара.

Из предложени дІаьхдаь тІоараш детташ тІаьц. Цо аьлнар хьаллоацаш къамаьлаш дир предприяте парткома секретара А. Ф. Пешкова, намотчицас М. Н. Котельниковас, керттерча инженера С. Д. Лязунова, кхычар.

Собране цхьан дагар а болаш соцам тІаьц: **Константин Устинович Черненко** Куйбышевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат ве, аьнна.

Торжественни хьале чакхъьлар «Шоадаш гІа часовой завод» яхача Московски производственни объединене болхлой, инженерно-технически болхлойн гІулакхерча наьхен юкъара собрани.

Къамаьл де дош лу сборщицана В. С. Большановайна.

— ДІахо де дезача гІулакхий программа санна тІейийцар, — аьлар цо, — коллективо пятилетка хана хьалха кхоачашъе, экономика интенсификаци елга сихде, аьнна парте хьалхашна оттадаь дехар.

Къамаьл даьчо белгалдаьккхар: пятилетка планаш кхоачашъяра, халкъа боахама доал дейта эргадаьккха тоалара Іалаьмате йоккха терно СССР Министрий Совето тІеухийташ хилар.

Цо предложени елар Фрунзенски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа Коммунистически партен Советски паччахьалкхени вовзаш вола деятель, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов кандидаталла оттавара.

— Вай деррига а, — аьлар цо дика вовзаш да Николай Александрович Тихонов парте кхоадама планаш вахаре кхоачашъяре лоаттабеча къовсама хьинаре организатор санна. Цуя биографецарча хІара мугІара тІехьашна дотт дукхача дракъоех латта халкъа боахам дегІабоалабара, мехка обороний низ чІоагІбара хІара дІайша беш бола тайп-тайпара болх, Коммунистически парте белгалъяь хьоттаьь арахьара политика чакхъяхара, советски халкъа хьал-таро айяра беш бола бокхха болх.

Н. А. Тихонов депутаталла харжа кандидаталла оттаве аьнна ехна предложени хьаллоацаш къамаьлаш дир ишта Московски производственни объединене генеральни директора Н. Н. Першина, сборщица комсомолка Полункина Галинас, слесара А. А. Олимпиева, парткома секретара Ю. И. Рябкова.

Массава раьза а волаш тІанийцача соцам тІа дІаяздир: **Николай Александрович Тихонов** Фрунзенски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат ве.

ЧІоагІа дегаш айдена болаш шоай конференц-зале вІашагІкхийтар Московски телевизионни завода предприяте къахьегамхой. Укхаза чакхъьлар РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавара хетаьь йола собрани.

Собрание къамаьл деча И. В. Тальянкова предложени елар Московски телевизионни завода коллективагара город Москвана Киевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутата кандидаталла КПСС гІорваьнна деятель, парте политика чакхйоаккхача хьинаре къахьега, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. С. Горбачев оттаве. Гулбеннараш цо гІахьийхар из предложени хьаллацара.

— Михаил Сергеевич Горбачева, — аьлар болхлочо, парте ше хьокалаьча массе посташка хьинар ца кхоадеш къахьег, шийа ерриге знанеш, опыт, хьинар дІателл цо халкъане, коммунизма гІулакх дера.

Из предложени раьза а хиина хьаллаьцар Московски телевизионни завода парткома секретара А. А. Петрова, инженер-конструктора В. В. Гончаровас, ВЛКСМ заводской комитета секретара заместителя С. В. Кабановас, отдела начальника заместителя Ю. И. Рыкова.

Цхьа барт а болаш соцам тІаьц: город Москвана Киевски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Михаил Сергеевич Горбачев** оттаве.

Социализм хьалъеча бокхха шо ба Советаш, аьлар хоржамашта хьалхара Московски прожекторни заводе хиннача хоржамашта хьалхарча собране цо къамаьл деш коммунистически къахьегама ударника, слесара А. П. Забегаева.

Вешняковски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат Коммунистически парте гІорваьнна деятель, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС МГК хьалхара секретарь В. В. Гришин оттаве предложени елар оратора.

Массава раьза а волаш соцам тІанийцар Вешняковски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Виктор Васильевич Гришин** оттавара хьакъехьа.

Владимирски области Ковров яхача городе хилар В. А. Дегтярева цІерагІча завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха собрани.

Предприяте парткома секретара В. А. Ерофеевс предложени елар Ковровски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона Министр Советски Союза Маршал Д. Ф. Устинов оттаве, аьнна.

Собрание хиннараша массава раьза а волаш соцам бир Ковровски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Дмитрий Федорович Устинов** оттаве.

Калининград яхача подмосковни города Калинина цІерагІча культура Дворецe гулбелар машиналъеча завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхера нах.

Коллектива цІерагІа предприяте парткома секретара Н. Н. Нетылева предложени елар Калининградски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель А. А. Громыко оттаве.

Собране хиннараша массава раьза а волаш соцам бир: Калининградски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Андрей Андреевич Громыко** оттавара хьакъехьа.

Московски области Серпуховски грузовой автотранспортни предприяте хиннача собране цхьа барт болаш лаьрхІар Серпуховски хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Виктор Васильевич Гришин** а водитель-бригадир **Юрий Евгеньевич Галкинов** а оттаве.

Дукха нах гулбеннабар «Ленинградский металлический завод» яхача трубостроене производственни объединена.

Цхьа барт а болаш тІанийцача соцам тІа цун доакъошхоша дІаяздаьд: Калинински хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Константин Устинович Черненко** а объединене слесарий-сборщиций бригадир, Социалистически Къахьегама Турпал **Владимир Степанович Чичеров** а оттаве.

С. М. Кирова цІерагІча Ленинградски прядильно-ниточни комбината прядильщицас Л. М. Пимоновас предложени елар Смольнински хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС гІорваьнна деятель, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь Г. В. Романов оттаве, аьнна.

Цхьа барт болаш тІанийцаб укх тайпара соцам: Смольнински хоржамий округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Григорий Васильевич Романов** оттавара хьакъехьа.

Дегаш айдена баьхаб собране «Барнаульский» яхача Алтайски совхоза къахьегамхой. Боахамо хана хьалха кхоачашъяьй шера план.

Хоржамий Центральни округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель Г. А. Алиев оттаве а оалаш, совхоза керттерча ветерача А. Н. Сарапкина белгалдаьккхар советски наха из партен паччахьалкхени гІорваьнна деятель, халкъа боахам, общественни производства эффективность дегІаккхувлара парте решенеш вахаре лерраґІа чакхйоахаш вола принципиальни коммунист - кулгалхо санна вовзаш хилар.

Собрание цхьа барт болаш лаьрхІар хоржамий Центральни округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Алиев Гейдар Алиевич** оттаве.

«Красный Октябрь» яхача Волгоградски металлургически завода къахьегамхой собрани хилар Ленина цІерагІча культура Дворецe.

Мартеновски цеха производственно - технически дешара волча инструктора, Социалистически Къахьегама Турпала А. Ф. Серновна хоржамий Краснооктябрьски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета председатель В. И. Воротников херлача баькхаба хийтар.

Собрание цхьан дагара йолаш тІанийцар хоржамий Краснооктябрьски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Воротников Виталий Иванович** оттаварах бола соцам.

«Сибсельмаш» яхача Новосибирскерча производственни объединене хиннача собране дакъа лаьцараца цхьан дагара а болаш тІанийцача соцам тІа дІаяздаьд: хоржамий Ленински округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат оттаве **Черненко Константин Устиновича** объединене электромонтажница **Перепечко Нина Михайловна**.

Ростовски вертолетния производственни объединене культура Дворецe хиннача собране цхьан дагара йолаш соцам бир: хоржамий Октябрьски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совете депутаталла кандидат **Тихонов Николай Александровича** объединеце фрезеровщица **Шульженко Таиса Ивановна** оттае аьнна.

Свердловскерча В. И. Ленина цІерагІча еза электротехнически машинашъеча Уральски завода высоковольтни аппаратура цехе хилар собрани, цо къобалдош тІанийцар хоржамий Орджоникидзевски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Черненко Константин Устиновича** «Уралэлектротяжмаш» завода токарь **Шубин Владимир Соломонович** оттаве аьнна.

Челябински области город Миассе хилар Уральски автомобильни завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха собрани.

Предприяте парткома секретара П. И. Калашникова хоржамий Миасски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК-ча партийни тІахьожама Комитета председатель М. С. Соломенцев оттаве аьлар.

Собрание цхьан дагара йолаш лаьрхІар хоржамий Миасски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Соломенцев Михаил Сергеевич** оттаве.

Башкирски АССР Баймакски района «Зилаирский» совхоза культура ЦІагІа хиннача собране боахама къахьегамхоша цхьа барт а болаш тІанийцар хоржамий Сибайски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Воротников Виталий Ивановича** «Зилаирский» совхоза тракторист-машинист, Социалистически Къахьегама Турпал **Ялил Рыя Хамзахметовича** оттаварах бола соцам.

Къахьегамхой собрани хилар «Органический синтез» яхача Казански производственни объединене. Цун юкъе дакъа лаьцараша цхьан дагара болаш соцам бир Татарски АССР хоржамий Московски округе гІолла РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаталла кандидат **Тихонов Николай Александровича**, объединене аппаратчица, Социалистически Къахьегама Турпал **Смирнова Любовь Евгеньевна** оттаве аьнна.

(ТАСС).

РСФСР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛА ОКРУГИЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВ ЧІОАГІЪЯРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

РСФСР Лаккхехьара Совет харжарах долча Закона 23, 24, 25 статьяшка хьежжа Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо **соцам бу**:

цхьайттазлагІа хоржаш йола РСФСР Лаккхехьара Совет харжара йолча округий хоржамий комиссеш чІоагІъе общественни организацей къахьегама коллективий викалий ер состава а йолаш:

№ 953 ЙОЛА ЛЕНИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Веселов Петр Андреевич — сварщик, Ленински районерча «Красный молот» завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Комиссе председатела заместитель:

Недельнова Любовь Леонидовна — КПСС Старопромысловски райкома секретарь, госторговлеи потребкооперацеи болхлой профессиональни союза областной организацегара;

Комиссе секретарь:

Пархоменко Михаил Михайлович — КПСС Ленински райкома секретарь, Ленински районни партийни организацегара;

Комиссе членаш:

Артаулова Лидия Павловна — Ленински района № 2 йолча универсама кондитерски цеха заведующи, госторговлеи потребкооперацеи болхлой профессиональни союза областной организацегара;

Горбань Петр Александрович — слесарь, Ленински районерча «Родина» совхоза болхлой, инженерно - технически болхлой гІулакхерча наьха коллективагара;

Данилова Светлана Владимировна — лаборант, Старопромысловски районерча «Трансмаш» завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Дудаев Ломайла Баудинович — водитель, Старопромысловски районерча № 1737 йолча автоколонна болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Джабеев Руслан Элдебекович, — бригадир, Ленински районерча Грозненски монтажни завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Дубаев Шамсудин Жидиевич — слесарь, Старопромысловски районерча № 5 йолча наьха эча завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Волкова Роузай Махмутовна — закройщица, Ленински районерча № 1 йолча ателье болхлой коллективагара;

Кондратенко Валентина Анатольевна — ялдагІча городской поликлиника воккхагІа йола медицински йиша, РСФСР ЦІеча ЖІара общества Старопромысловски районни организацегара;

Крикаленко Лидия Семеновна — оператор, Старопромысловски районерча «Старогрознефть» нехкдаьттен гаьш йоаккхача управлене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Оганян Асмит Арбаваздовна — токарь, Ленински районерча «Красный молот» завода болхлой, инженерно-технически болхлой гІулакхерча наьха коллективагара;

Сущко Александр Александрович — слесарь, «Грознефть» объединене бурудеттара балхий Старогрозненски управлене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара;

Ясенкова Татьяна Владимировна — ВЛКСМ Ленински райкома секретарь, Катгирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински районни организацегара.

№ 954 ЙОЛА ЗАВОДСКОИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Ведерникова Николай Иванович — В. И. Ленина цІерагІча Грозненски механаьттa чакхдоахача завода воккхагІа вола оператор, Заводской района партийни организацегара.

Комиссе председатела заместитель:

Лисовиленко Виктор Петрович — КПСС Октябрьски райкома секретарь, Октябрьски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь:

Гетта Алла Александровна — КПСС Заводской райкома секретарь, культура болхлой профессиональни союза Нохч - ГІалгІай областной организацегара.

Комиссе членаш:

Астамиров Султан Мусаевич — автослесарь, Эскара, Авиацена, Флота ГІо дара йолча Ерригсоюзни ШчІ лоІамерча Общества (СССР ДОСААФ) районни организацегара.

Веневин Виктор Сергеевич — слесарь, Октябрьски районерча электроремонтни завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Догадина Анна Юрьевна слесарь, Заводской районерча СССР 60 шу дизара цІерагІча Грозненски химически завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Задонин Юрий Анатольевич — инженер, Заводской районерча № 7 йолча треста Грозненски монтажни управлене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

(Чаккхе 2-ча агІо тІа).

КПСС ЦК октябрьски (1984 ш.) Пленума решенеш кхоачашъеш

ЛАЬТТАНА ЛЕРГІА ДОАЛ ДЕ

Алхха иттлагІчея цхьайтталагІчея пятилеткай шерашка 30 эзар гектар тІакхийттад республике хиш дехкаш дола лаьтта — деррига ма дехкаш долчох 20 процент. Цу гІулакха паччахьалкхено дІадахийтад 170 миллион сом. Укх тІехьарча нийс шера мелиорацеш яь долча лаьттаех 95 процент хулаш дараш дІадейнад лаьрхІа специализаци яь долча «Чеченингушплодоовощхоз» «Чеченингушвином» яхача объединенешта чудолхаш долча боахамашта.

Дукхача колхозашкеи совхозашкеи йоаккхо яц мелиораци яьча лаьттаех пайда эцара, культураш хьувкъаяра. Хиш дехкаш доацача лаьттаешта но мара яхац органически минеральни удобренеш. Лоаца аьлча, ма доагІара доал дац лаьтташта.

Укх тІехьарча шерашка мелиораци яьча лаьтташ тІа дукхагІа дІаюв лакха хьувкъам луш йола культураш: люцерна, хьажкІаш, доакъара корнеплодаш, кхьараш. Цу гІулакхо цхьайолча колхозашкеи совхозашкеи таро хилийтай шортта доакъар Іалашде а люцерна фу даккха а. Къаьстта дика леладу хиш дехкаш дола лаьтташ Надтеречни района «Гвардейский» Гудермесски района «Новогрозненский» совхозашка. Ваьнда, дукхача боахамаша укх культураш хьалкхеара технологи гІойла телхаш. Цудухьа хьувкъам а эсала хул.

Ишта, Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозе укх шера 1475 гектарах хІаране тІара 30 центнер ма бола ялат чуийцад, хІаьта цунна юхе ухкаш йолча Ленина цІерагІчея «Коминтерн» яхачея колхозашка хІара гектара тІара 16 центнер мара даьккхадац ялат.

Вай республике хиш дехкаш долча лаьтташ тІа шера шийкхо хьувкъам хьалкхебе йиш я. Йоккха эффект лу доакъара культураша. Цу тароех а ма боагІара пайда эцац цхьадолча боахамаша. ШоалагІа культураш дІайийна лаьттаи 15—20 процентага дІакхоачаш мара хилац.

Республике кІезига дац мелиораци яьча лаьтташ тІа культураш хьувкъаеш дола боахамаш. Укх шера Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозе 1500 гектара тІа хьалкхедаьдар ка бола ялат. Из чуийцар хІара гектара тІара 30 центнер а йоаккхаш. Кхы а лакхагІа хьувкъам болаш — ялат хьалкхедаьд «Ассинский» совхозе. Цига хІара гектара тІара 44 центнер даьккхадь. Хиш дехкаш долча лаьттаешта цІенхаштта доал ду Грозненски района «Атагинский» совхозе а; Цига Ахаев Салманея Ахмадов Пашаев кулгалдеш йолча звеноша хІара гектара тІара 50 центнерага дІакхоачаш хьажкІаш яьяй, Ишта хьувкъаяьй укх Сунженски района Ленина цІерагІча колхоза Эльгиев Ахьмада кулгалдеча звено а. Цар санна эффективность лакха йолаш мелиораци яь лаьтташ леладеш дукха звеноши бригадаши я республике.

Укх кхоачашбоацараш дІа а доаккхаш, мелиораци яьча лаьттаешта лакха хьувкъам болаш 1985 шера культураш хьалкхеара шоай коллективаш оарцагІъяха лекхарийла ба колхозийн совхозийн кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

Т. ШАХБИЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР мохкбоахама министерства хиш дехкача лаьттий отдела начальник.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШТА —БЕХКТОКХАМЕ ХА

ДОАКЪАРА ЦЕХАШ БОЛХ БЕШ ХИЛА ЕЗА

«Долча доакъарца продукци дукхагІа яккха!» яхача девизагІа къахьегаш ба республика колхозийн совхозийн къахьегамхой. Шура, дулха, кхыйола продукци дукхагІа яккхаран паччахьалкхенга йохкаран, хьайбаш дІаза долаш тоаламе Іангара дахара шоашта юкъе шерра социалистически ях йоаржадьй цар.

Боахаме долчй доакъарца хьайбай продукташ дукхагІа яа вІашт тІехьдоал целашка кийча а деш из дІателаш хилча, Цу гІулакха цІенхаштта кийчо яь Наурски, Грозненски, Урус-Мартановски районашка. Цигарча боахамашка шелъешначул тІехьагІа болх бе болалдийтай доакъар кийчдеш йола цехаш.

Доахан дика Іангара доал «Назрановский» совхозе а. Цига хІара ферме болх беш я доакъара цехаши кухнеши. Цига кийчдаьчул тІехьагІа мара дІалац доакъар.

— Іа хьатІакхачалехьа дика кийчъьяр оаха тхоай доакъара цех, — яхаш дувц цу совхоза Наьсар-Кертерча ферма бригадира, Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни юртбоахама болхлочо Долакоев Іалита. — Цо тхоьа доккха новкъостал ду рационий баланс нийса хилийтара а кхом беш доакъар дІадахийтара а.

Доакъара цехага болх байтача коллектива кулгалдеш ва Алиев Ахьмад. Хьалхе лертІа кийчъьядь Іа хьатІадеча гІоне цо йохаш болх бу цо. ХІара дийнахьа гІожен, мошен, концентрированни доакъараш вІашагІа а эдеш 15 тонни сбалансированни доакъар кийчду Алиев керте латтача болхлоша.

Ишта лаьрхІа кийчдаь доакъар цхьанкха хІама юкъе ца юташ дуъ хьайбаша. ДукхагІа хул царгара хьайбакха продукци. ДІадахача шера йоаккхаш хинначунца нийсйча укх шера хІара кхоабача Іаттагара дийнахьа йоаккха шура 1,5 килограмм дукхагІа я. Ферма коллектива вІаштІехьдоал карарча шера шура яккхарех паччахьалкхенга йохкарех планаш хана ах бутт хьалха кхоачашъе.

Деттаж, дахка кийчдеша, лекъа дола доахан шо-шоай группаш а яь леладу совхоза фермашка. ХІаьта хІара группечча хьайбай физиологе хьежташа дІа ма дехкаре къаьст-къаьста доакъара рацион а йолаш укх кхоабилга вІаштІехьдаьккхад керттерча зоотехника Дударов Батыра кулгалдеш йолчй службас.

Цул совгІа, совхоза кулгалхоша хадданза тІахьожам доаттабу хьайбаш латташ йолча корпусашка вІайхен цІенен хилийтара, хьайбаш дика Іуналдара.

Цхьабакъда, шоай бехктокхам кхета а беш республика дерригача боахамашка даха ма доагІара вІаштІехьдаьхалац цехашка доакъараш кийчдаре балхаш. Гудермесски, Надтеречни, Шалински районашкарча боахамашка болх бе дІа ма йолаш йолийтац тІехьаяхийтай доакъара цехаш. КІезига я болх беш ярах Сунженски района колхозашка а. Керда хьалъяь доакъара цехаш дІайоалалийтац «Путь к коммунизму» яхачея Кирова цІерагІчея колхозашка.

Шелковской района агропромышленни комплекса кулгалхой позици кхетае хала йолаш я. Фермашка доакъар кІезига да. ДІале а, цига йолча 14 доакъара цехаи кухнеи болх бе 3 мара яц. Из хІа йиш йоаца хІама да.

Боахамийн районни агропромышленни объединенешн кулгалхой, специалистаи дехкарийла ба ерригача доакъарий цехашка хІана болх байта. Цига кийча а деш, хьаьнагІа хилийтачул тІехьагІа мара дІатела мегаргдац доакъар. Из де тароаш йола я республика ерригача колхозашкеи совхозашкеи.

О. МОРГУНОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР юртбоахама министра заместитель.

РСФСР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ОКРУГИЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВ ЧІОАГІЪЯРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

(Кхетадоалар. Долалур 1-ча оагІо тІа).

Магашев Хожахмед — оператор, «Октябрьнефть» мехкдаьттен газ йоаккхача управлене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Масаева Аманзи Хадиловна — машиннаькъа Грозненски отделене болхлой Іалашбара отдела тиша продавац, машиннаькъа транспорта болхлой профсоюза организацегара.

Потихонина Татьяна Валентиновна — монтажница, Октябрьски районерча «Промавтоматика» яхача Іилма-производствении объединене опытни завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Ташаева Малика Ахметовна — штукатур, Заводской районерча Нохч - ГІалгІай гІишлош еча управлене № 4 йолча гІишлош яра — монтажни управлене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Ульбаева Ирина Салахановна — инженер, Октябрьски районерча «Грозгипросельхозстрой» института болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Черносова Ольга Васильевна — «Грозэнергоремонт» яхача ремонтно - наладочни предприяте электрослесарь, Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Заводской районни организацегара.

Шипова Татьяна Александровна — планови отдела начальник, Заводской районерча Грозненски радиотехнически завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Юсупов Али Нагаевич — формовщик, Октябрьски районерча электромеханически завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

№ 955 ЙОЛА ГРОЗНЕНСКИ ЮРТА ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Кошев Анатолий Петрович — электросварщик, Грозненски районерча 1 Мая цІерагІча колхоза колхозхой коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Дадуев Мамед Абуевич — КПСС Ачхой - Мартановски райкома секретарь, Ачхой-Мартановски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь:

Битарова Ляля Андарбековна — КПСС Грозненски райкома секретарь, Эскара, Авиацена, Флота ГІо дара йолча Ерригсоюзни Ший лоІамерча Обществе (СССР ДОСААФ) Нохч-ГІалгІай областной организацегара.

Комиссе членаш:

Заилаев Александр Абдрахманович — Ачхой-Мартановски райисполкомерча архитектуран гІишлош ярен отдела вокхагІвола инженер-архитектор, паччахьалкхен учреждений болхлой, профессиональни союза Ачхой-Мартановски районни организацегара.

Лорсанова Раиса Хайдарбековна — болхло, Грозненски районерча Ермоловски мехлесбоахама болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Мадаева Биса Магомедовна — комсомола райкома сектора заведующи, Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ачхой-Мартановски районни организацегара.

Мазаева Тамара Шахидовна — бригадир, Грозненски районерча «Тепличный» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Махашкина Валентина Владимировна — «Старогрознефть» мехкдаьттен газ йоаккхача управлене РИТС-4 оператор, мехкдаьтта газен промышленноста болхлой профессиональни союза Нохч-ГІалгІай областной организацегара.

Сусаева Хадышт Салмановна — художественни промыслай производственни объединене Ачхой - Мартановски районерча филиала бригадир, моттигерча промышленностен коммунально-бытовой предприятей болхлой профессиональни союза Нохч - ГІалгІай областной организацегара.

Тепсуркаев Саид Тепсуркаевич — шофер, Ачхой-Мартанан районни электрически сетий болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Тузуркаева Хадишт Адамовна — портниха, Ачхой-Мартана райбыткомбината болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Усманова Осма Хамитовна — доярка, Грозненски районерча «Куларинский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Федоров Иван Никитович — союза райкома председатель, юрта боахама болхлой профессиональни союза Грозненски районни организацегара.

Хаджиев Ахмед — шофер, Ачхой - Мартановски районерча «Самашкинский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Цутаев Юнус Шамханович — слесарь, Грозненски районерча «СевКавнефтегазпереработка» яхача объединене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

№ 956 ЙОЛА ГУДЕРМЕССКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Комаров Иван Васильевич — машинист, Гудермес станце локомотивни депо болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Шлыков Иван Лукьянович — КПСС Ножай - Юртовски райкома секретарь, Ножай-Юртовски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь:

Мамиева Галина Исмаиловна — КПСС Гудермесски горкома секретарь, Гудермесски городской партийни организацегара.

Комиссе членаш:

Агаева Умхан Саладиевна — бухгалтер, Ножай-Юртовски районерча Шерипова цІерагІча колхоза колхозхой коллективагара.

Алешевская Галина Филипповна — № 1 йолча Гудермесски юкъерча школа хьехархо, просвещене, Лаккхерча школа, Іилман учреждений болхлой профессиональни союза Гудермесски районни организацегара.

Алибекова Хасра Хусиевна — сверловщица, Гудермесски медицински инструментий завода болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Бисхабова Тонта Увайсовна — тхьамка леладер, Ножай - Юртовски районерча Калинина цІерагІча колхоза колхозхой коллективагара.

Гападова Зина Абдулмаждовна — бригадир, Гудермесски районерча «Комсомольский» комсаш лелаеча совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Коваленко Виктор Анисимович — токарь, Гудермеса станце локомотивни депо болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Магомгалиев Магомед Межидович — Шерипова цІерагІча колхоза ревкомиссе председатель, юрта боахама болхлой профессиональни союза Ножай - Юртовски районни организацегара.

Маздова Тамара Хароновна — картонажница, медицински инструментий Гудермесски завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Межидова Макка Резвановна — № 3 йолча Гудермесски юкъерча школа хьехархо, Ерригсоюзни Кагирхой Ленински Коммунистически Союза Гудермесски районни организацегара.

Саиев ТІапа — шофер, Гудермесски автотранспортни предприяте болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Хасмигов Алимпаша Махмудович — механизатор, Ножай - Юртовски района Калинина цІерагІча колхоза колхозхой коллективагара.

Эльдаров Ширвани Ислам-гереевич — «Гудермесский» совхоза профсоюзни комитета председатель, юрта боахама болхлой профессиональни союза Гудермесски районни организацегара.

№ 957 ЙОЛА НАЗРАНОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Котиев Махьмада Ахьмад — слесарь - лекальщик, ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» яхача завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Пугоева Жабраила Мария — КПСС Сунженски райкома секретарь, Сунженски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь:

Егоров Сергей Николаевич — КПСС Назрановски райкома секретарь, Назрановски районни партийни организацегара.

Комиссе членаш:

Алиева Сулимбика Хадшат — штукатур-маляр, «Чечингсельстрой» яхача треста Назрановски районерча № 155 йолча дІа-са лелача механизированни колонна болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Ахушкова Мусий Софья — вокхагІйола пионервожати, № 1 йолча Назрановски юкъерча школа болхлой коллективагара.

Батурина Валентина Николаевна — токарь, Малгобекски бурув тохара балхий управлене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Калаева Хьусена Малитхан — мастер, Малгобекски махкха завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Ковалев Виктор Яковлевич — слесарь, Сунженски района Карабулакски химреагентий завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Местоев ІаьлиЙ Якоб — слесарь, Назрановски трикотажни фабрика болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Мальсагова Бориса Марем — «Назрановский» совхоза доярка, юрта боахама болхлой профессиональни союза Назрановски районни организацегара.

Озиев Къерамсолта Ахьмад — слесарь, «Малгобекнефть» яхача газ мехкдаьтта доахача управлене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Султыгова Ахьмада Хадишт — ВЛКСМ Назрановски райкома секретарь, Ерригсоюзни Кагирхой Ленински Коммунистически Союза Назрановски районни организацегара.

Тамурзаева ИбрахІама Аьсет — Сунженски райбыткомбината швея, Ерригсоюзни Кагирхой Ленински Коммунистически Союза Сунженски районни организацегара.

Узиев Халита Йоакъап — КПСС Малгобекски горкома партийни комиссе председатель, Малгобекски городской партийни организацегара.

Хохлов Виктор Михайлович — тракторист, Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхой коллективагара.

№ 958 ЙОЛА НАУРСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Хакуев Аслудин Дибирович — тракторист, Наурски района «Россия» яхача колхоза колхозхой коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Каминевский Петр Георгиевич — КПСС Шелковски райкома секретарь, Шелковски районни партийни организацегара.

Комиссе секретарь:

Сундуков Анатолий Николаевич — КПСС Наурски райкома секретарь, Эскара, Авиацена, Флота ГІо деча Ерригсоюзни Ший мукъагІарча Обществе (СССР ДОСААФ) Наурски районни организацегара.

Комиссе членаш:

Гехаева Барет Абдулхалимовна — трактористка, Наурски района «Калиновский» комсий совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Джамалханова Зура Пашаевна — кадрай инспектор, Шелковски кирпичний завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Зуева Анна Дмитриевна — болхло, Наурски района «Плодопитомнический» совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Минутхина Галина Ивановна — болхло, Шелковски района Червленски чхьагІара завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Прокватилова Надежда Ивановна — болхло, Наурски района «Наурский» комсий совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Расуева Марха Абдулаевна — печатница, Наурски типографе болхлойи гІулакхерча нахаеи коллективагара.

Сайдулаев Хусейн Хасмагомедович — № 3 йолча Знаменски юкъерча школа директор, просвещене, Лаккхерча школа, Іилман учреждений болхлой профессиональни союза Надтеречни районни организацегара.

Тамаева Лолита Муссаевна — юрта боахама управлене инженер - землеустроитель, Ерригсоюзни Кагирхой Ленински Коммунистически Союза Надтеречни районни организацегара.

Терещенко Павел Ефремович — бульдозера машинист, «Чеченингушводстрой» яхача объединене Шелковски районерча № 3 йолча дІа-са лелача механизированни колонна болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Хазбулатов Мовла Абдурахманович — шофер, Надтеречни района «Новогорский» комсий совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Шамилева Румпдан Салмановна — болхло, Надтеречни района «Знаменский» комсий совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Шахтанов Басур Магомедович — бригадир, Наурски района «[illegible]» комсий совхоза болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

№ 959 ЙОЛА УРУС-МАРТАНОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Николаенко Юрий Дмитриевич — механик, «Сельхозтехника» яхача Урус-Мартановски районни объединене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Мадагов Мингуд Межидович — КПСС Веденски райкома секретарь, Эскара Авиацена, Флота ГІо деча Ший мукъагІарча Ерригсоюзни Обществе (СССР ДОСААФ) Веденски районни организацегара.

Комиссе секретарь:

Бисолтанова Аминат Салмановна — КПСС Урус-Мартановски райкома секретарь, Урус-Мартановски районни партийни организацегара.

Комиссе членаш:

Абалаева Зара — швея, Грозненски швейни объединене Веденски районерча № 4 йолча филиала болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Албастова Таус Ахметовна — тхьамка дІачуйдеча пункта бухгалтер, Советски районни партийни организацегара.

Арсанукаев Арби Абуевич — шофер, «Сельхозтехника» Советски районни отделене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Висбулатов Яхид Абдурахманович — тракторист, «Сельхозхимия» яхача Веденски районни производственни объединене болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Дудаев Абдурахман Эльсиевич — бригадир, Урус-Мартановски райпищекомбината болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Дукуева Тамара Сайдмагомедовна — № 2 йолча Веданарча юкъерча школа директора заместитель, просвещене, Лаккхерча школа, Іилман учреждений болхлой профессиональни союза Веденски районни организацегара.

Кречетова Лидия Гавриловна — «Красноармейский», совхоза свинарка, юрта боахама болхлой профессиональни союза Урус-Мартановски районни организацегара.

Сулейманова Луиза Адамовна — лаборант, Урус-Мартановски швейни фабрика болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Сатаева Зура Висаевна — швея, Урус - Мартановски швейни фабрика болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Темирбулатов Маула Хасанбекович — шофер, Советски районерча «Ленинский путь» яхача совхоза болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Умарова Даша Адамовна — Урус - Мартанерча № 16 йолча аптека фармацевт, медицински болхлой профессиональни союза Урус-Мартановски районни организацегара.

Янукаев Муса Исаевич — бригадир, Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

№ 960 ЙОЛА ШАЛИНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГ

Комиссе председатель:

Бакриев Салман — машинист, Нохч - ГІалгІай цементни завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе председателан заместитель:

Муцалаев Болат Сайталиевич — электросварщик, «Чеченингушводстрой» гІишлошъяра управлене № 5 йолча дІа-са лелача механизированни колонна болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Комиссе секретарь:

Денильханова Мария Зияудиновна — КПСС Шалински райкома шоллагІа секретарь, Шалински районни партийни организацегара.

Комиссе членаш:

Ахмадов Султан Хамидович — формовщик, «Аргунводпром» яхача объединене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Асламбеков Ибрагим Салаудинович — корреспондент, Шалински района «Знамя коммунизма» яхача газета редакце болхлой коллективагара.

Ахматханова Тамуся Салмановна — Шалахарча № 1 йолча столове повар, потребительски обществай Шалински районни союзагара.

Аюбова Айшат Махдиевна — болхло, «Пищемаш» яхача Аргунски завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Гакаева Забу Хароновна — болхло, Грозненски духа комбината болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Джамирзаева Геха Вахаевич — «Джалка» яхача совхозе верттера экономист, юрта боахама болхлой профсоюза Шалински районни организацегара.

Косумов Исмаил Яхьяевич — ВЛКСМ Шалински райкома секретарь, Ерригсоюзни Кагирхой Ленински Коммунистически Союза Шалински районни организацегара.

Мадаева Марха Эльмурзаевна — свеклаш лелаер, «Шалинский» совхоза болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Хуцуров Малкан Вахидовна — болхло, Шалински района «Сержень-Юртовский» совхоза болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Ходакова Валентина Борисовна — крановщица, Аргунски завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Эмиев Якуб Денишевич — шофер, Нохч - ГІалгІай шекара завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллективагара.

Эбиева Зара Хусаиновна — хьехархо, Шалахарча № 3 йолча юкъерча школа болхлой коллективагара.

Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

г. Грозный.
1984 шу, 18 декабрь.

СОЮЗНИИ АВТОНОМНИИ РЕСПУБЛИКАЙ ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТАШКЕН ХАЛКЪА ДЕПУТАТИЙ МОТТИГЕРЧА СОВЕТАШКЕН ДЕЧА ХОРЖАМАШЦА ЮКЪАЕННАЧА ЛЕКЦЕЙ, ДОКЛАДИЙ, БЕСЕДАЙ

ПРИМЕРНИ ТЕМАТИКА

В. И. Ленин, КПСС-о социалистически демократех ях а р.

ДегІаеш социалистически общество — боккъонца долча халкъа Іалдала общество.

КПСС — кулгалдеш доаца тешаш бола советски обществан цун политически система ядро.

Халкъа лаьл-таро лакхъар — парте политико эггара мерттера лерхІар.

Халкъа депутатий Советаш — СССР политически лард.

Боахамен культуран гІарсаш хьаладеча Советий лоархІам лакхбара парте XXVI съездо, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо яхар.

СССР халкъий йохаргІйоаца цхьоагІонна вежарашха дола доттагІалли — КПСС ленински къамий политика толар.

Социалистически захаре хьисап — партенен халкъан кхаргІдамига сийлахь-доккха хІама.

СССР граждании бокъонай, паргІатонай, дехарий цхьоагІо.

Социалистически законности правопорядока чІоагІъярах КПСС-о лоар.

Советски хоржамий система демократизмий буржуазни системашца хьалхашкара цун соалемаш.

Депутат — Советашка халкъа полномочни векал.

КоммунистІойи парте боацарий йохаргІоаца блок.

Хоржамий - комиссей полномочни гІулакхаш.

Харжархой наказаш кхоачашдар — депутатий лоархІаме декхар.

Производстве демократически хьисапаш дегІаекхувлара дальъера профсоюзий лоархІам.

Ленински комсомол — парте тешаме резерв денале гІончен.

Халкъа тІахьонак — социалистически обществана кулгалдера системах дІахадардоаца дакъа.

Къахьегам — вай Даьхен нахи ирсен дукдувла хьаст.

1984 шера КПСС ЦК Политбюро заседане новкъоста К. У. Черненко даь къамаьл — партен халкъен балха йоккхагІйола програма.

ЦхьайттазлагІа хоржача СССР Лаккхехьарча Совета шоллагІча сессе решенеш.

Производства хІара участке хьалдаш хьалхашца латта декхар кхоачашдара тІаберзабаьи болх вІаштІехьбаккхар — пятилетка толаме чаккхъяллара лоархІаме хьал.

Балха моттигий аттестаци яр — эффективнегІа боахам лелабара бода никъ.

Экономе кхаргІдешна дика хІамаш дІачІоагІдера дебадара.

Материальни ресурсаш эффективнегІа пайда эцар, хьахур ноагІо долаш болх бар.

Кхачен программа кхоачашъяра низаш дукхагІа оарцагІдахар.

Толаме ІангІара доахаргда вай доахан.

Фермай продуктивность лакхъяра долча кхоачамех ма могга дукхагІа пайда эцар.

Мехка продовольствени фонд оидалинхаре диьяхе вомораце лоархІам айбар.

Ресурсаш кхоар — производство лаккхъяра Іалашо духьала лоархІамегІара хьаст.

Кхоьвча материалаш, бийдалца, боагоча хІамашца шера пайдаэхьа болх бар — хІара къахьегама коллективана сийлахьа гІулакх.

Быта сфере ресурсаш кхоара низаш.

Къахьегам дисагІа вІаштІехьбаккхар.

Постоянаш яра дисциплина чІоагІъяр.

Продукци дикал хаддаша тоаяр.

Экономеиа эффективно негІайоаллама лард — Іилманен техникаен кхаргІдувлераш шера производствана юкъеккхабар.

Экономически эксперимент юкъейоаллар — боахама механизм эргалъяккха тоаяра тІехдика рычаг.

Халкъа эшача тІехдикача товарий ассортимент шерьяр, уж дукхагІа хьадар.

Хоржамашкара — хоржамашка (города, района, къахьегама коллектива социально - экономически сибата кхиъача хувцамех).

Пятилетка чакхйоалача шерара вай коллектива декхараш.

Толамга нуй никъ — организованность, дисциплина, порядок чІоагІъяра гІолла.

Хьехам луш, оарцагІбоаш бола социалистически яхьа низах бизагІа пайда эцар.

Идейно - кхетама балха низ дешен гІулакхен цхьоагІо хилара латт.

Хьаравнле йоацаш, цІенача дег тІара къахьегар — социалистически вадера хьисапа эггара чІоагІагІа бола лоархІам.

Вай мукъача хенах кхетамца, дикача чулоацамца пайда эцар.

Машари социальни прогресси бахьан долаш лоаттабеча къовсаме хьалха латт Советий Мохк.

Социализма лардера ружъа.

Социализм машари вІашагІдергдоацаш да.

Ядерни тІом ца хилийтар духьа КПСС-ой Советски паччахьалкхенаи лоаттабу къовсам.

СССР мерда машера политикан.

Социалистически содружества мехий цхьоагІон кхотадалари — халкъий машари кхераиазлен бахьан долаш лоаттабеча къовсаме лоархІамегІара фактор.

США милитаристаш агрессиевни никъ — машера бола кхерам.

Капитализм — къахьегача сага бокъонаш паргІатонаш йоаца общество.

Буржуазни демократе лицемери.

Империализма идеологи политикан революционни чулоацам.

Капитала дунен чура хьабе болх боаца дукха адам.

Ши дуне — шира ши хьисап.

Социалистически Даьхен экономически оборонни низ чІоагІбар — советски наьха патриотически интернациональни декхар.

Сийлахь - боккхача Даймехка тІом тІа советски халкъо яьккхача Коталон дерригдунен - исторически лоархІам.

Вай паччахьалкхен а партен халкъен йохаргІоаца цхьоагІонах латт.

Коммунистически кхоллам плнанаш кхоачашъеча керда толамаш дахарца белгалдоаккхарга вай 1985 шу.

Ара йІайхагІа яр...

(ФЕРМАЙ ЦІЕЧА УГОЛОКАШКА ГІОЛЛА ЯЬ РЕЙД)

Іа хьатІадоагІаш хьайбай фермашкара цІе уголокаш мишта кийчъяй, цар болх мишта бу хьежар тха рейдови бригада Сунженски района болхамашка.

Алхастера хьалъара воаллача, юрта йисте я «Заветы Ильича» яхача колхоза шурий ферма. Тхо мичахьа дугаргда ца хоаш хьувза колхоза парторг М. Парижев. «Тха шин корпусе я цІе уголокаш», — йоах цо. Шиннега а хьажа безам болаш дола тхо цуна тІехьа доах. Воккха чІега улалча цаІарга кхьачаче: «Ер къайла я, гІишлонхой ардах чаккхьякка бахаб, дІоагІа а царга да», — аьлар парторга.

Тхо цецдаьннилга дайча санна Парижева дуцц тхона:

— ХІанз укх чу колхоза гІишлош еш бола Назранера болхлой бах.

— ЦІе уголок мичай шун тІамкха?

— Из егІарча корпусе я, — дуттІа доах тхо къамаьла юкъейиккхача зоотехника М. Картоева.

Цунга хьажа долх тхо. Цхьа гІанд, истол, цхьа газет доацача цІагІа чудоал тхо. Ара йІайхагІа йолаш да гІулакх. Бетонни вІийлен тІа хиъ Іоух шийлача батарейшкара.

— Ер я шун цІе уголок?

— хет оаха.

— Цунна лаьрхІа цІа да ер, укх чу оттае хІамаш эца вахав тахан тха экономист, — йоах зоотехника. — Хьалха дика яр цІе уголок, гІишлонхой бригада тхона чІоагІа эшаш я, дудуьа царна дІаенна из.

— Фу дар цу чу из сел ла дика хила?

Цу хаттара жоп душ сец. Жоп долалургдий, цІакха а ер ма йий аьнна цІе уголок боахаме хиниа ца хилча. Алхха цІалг къоастадича доалаш мичад гІулакх. Гойтара агитаци, денна арахецаш молнеш, чакхдоахаш тайп-тайпара вІашагІкхетараш, латташ телевизор, дешна керда газет, журнал хила ма дезий цу чу-м

— Доярчаша, скотникаша хало оз цІе уголок йоацаш, кхьметтел Іоха а моттиг ний чий укхаза-м, кхы мел дар дІадаьлча, — раьза йоацаш дуцц доярка Галаева Радимхана.

ЦІе уголок йоацаш хилар дикка ІаткЪ балха. Цхьаннаха а хьалтеха дац дояркай социалистически декхараш, цар яьнкха шура дІаязъеш социалистически яхьа экран хьиц, хьалхле лелаер е тІехьаьсар малагІа я хац. Эггара чІоагІагІа цецвоаккхаш да цхьан Іаттагара шера яккха еза шура меллай а яьккхар меллай а доярчашта ца ховлга. Вешта, эггара дикагІа из ха дезаш волча ферма заведующена Т. Заитиевна а хац из-м.

Доярчашта из деррига дІадовзийташ йола гойтара агитаци, арахецаш молнеш яларе, гІулакх яхьча тайпара хургдар. «ХІанз оаш мара из де деза аьнна ца тхога саго», — йоах Заитиева.

— Арахьара тІа а веш саго хьалхадакха дезаш да из, шоаш фу деш да из укхаза?

Цу хаттара жоп лац парторга а ферма заведующе а.

«Путь к коммунизму» яхача колхоза шоллагІа ферма. Хьаьша цІа санна хоза лостам бай, хила мел дезар долаш я цигара цІе уголок. Мукъача е салоІача хана укхаза чувенача хов тахан хьалхле лелаеш йола доярка малагІа я, цун толам миштаб. Укхаза ханнахьа хьахкхуь керда газеташ, журналаш.

— Из ецаре м йиш дацар тхога, — йоах доярка Гайдамирова Лидас.

Цу боахама ерригача фермай цІе уголокаш миштта дика кийчъяь хиларах дог тийша дар тхо йиьаагІча ферме кхаччалца. Цигарча цІеча уголове чудаьнна цхи минут ялале церг церта тІа оттацар сов шийла йолаш. Доярчаш-м муха а даьра боагІаргбацар укх чу. Социалистически яхье хьалхле лелераш дІаязбеш дола улг дацаца да. ТІайна социалистически декхареш хила дезача улга тІа а цхьа мутІ дІаязбаьбац. Цу чу доярчаш, скотникаш чу ца ухандаь ферма заведующе, зоотехника, учетчица дІа а бихьа шоай кабинете Іоттаный телевизор. Хьалтеха доаха итогаш еш яздь цхьадола къьаласташ сентябрь бетта яздь да. Цох хов тхона нІезигга шельа йоалача дека ер цІа да воацаш дисадга а хІанз цун да хила лоаш саг воацалга а.

Хьагучча тайпара, масселолча фермашка цхьатарра йоакхо яц цІе уголокаш дикача хьал тІа хилийтара, уж фермаш цхьан боахама иле а. Алхха из цІааг кийчдаь Іоттадар дац вай дувцар, вай дуццар къахьегамхой дерттІа, йоагІеча тайпара йоакхо яр да. Газеташ, журналаш Іо а дахка, телевизор Іоттайнча а кхоачам бац. ЦІе уголок даьл а наьха къахьегамцара безам совбаккхара, царна коммунистически кхетам балара, салаІара кхувра а хиннa дІаотта еза. Цу гІулакха чакхъяха еза тайп-тайпара чулоацам бола лекцеш, районерча цІи хезача нахаца, культура болхлошцара вІашагІкхетараш.

XX партсъезда цІерагІча колхоза кхоалагІча ферме кхьачав тхона духьала йоагІа ферма заведующи Р. Терхоева. Оаха бена никъ шийна хайча цо лоацца йоах:

— ЦІеча уголокаш дикадар ала йиш йолаш дац тхо.

Цу дешаша чулоацар деррига а: йоацаш йола гойтара агитаци а чІормадаьнна латта истол а, дераша шенаш а, йоагаш йоаца лампа а...

— Вехьдар аьлча, тха цІеча уголокц сагота волаш, из дагайоагІаш сагіи вац боахаме, къаьстта а уж дешаш ала мегаргда парторга В. И. Никонове, — йоах ферма заведующе.

Цо ца аьлча а дика гуш ма дий ер-м: сагота саг валаре миттта шийла, баьде латтаргъяцар цІе уголок. Къахьегамхой йоакхо дикагІа мею, царна балха, салаІара хьалаш хьадара теркам дукхагІа тІа ме бохийт производстве гІулакхаш дикагІа лелалга диццденначох тара да боахама кулгалхошта.

Из уйла тха детадша кхы тІа а дІачІоатІлу цу боахама цхьоалагІча ферме дахача. Укхазарча цІеча уголове кхьметтел цхьа гІанд а дац, шийла хилар, даншаш ца агар шие долаш.

— Укх чу саг хьачу-м вагІац, — йоах скотника Умахаев Султана. — Фу де воагІаргва из, дуаца ца дезаш шоана гуш ма дий ер.

Балха хьабахкари из баьбаьча сихха чубахара — цу тайпара да XX партсъезда цІерагІча колхоза лакхе белгальдьяхача шин ферме къахьегераш боахамца бувзабеш дар.

Шоай доярчаша, скотникаша болх хьабичахьа сагота бац ца аьлча, фу аргда цу боахама кулгалхоех. Вешта, из а дукха ала доархІадац тхо-м царех, тамаш хет болх дика дІабахийтара а уж дукха сагота бале. Производства уйла еш саго, цунца цхьана уйла ю къахьегамхошта эшачул а хиланза даргдоацачул а. ХІьта из уйла цар ю аьнна ала йиш яц хІанзарчоа.

И. ТАТИЕВ,
Сунженски райисполкома болхло;
Э. ТОЛМАЧЕВ,
«Знамя труда» яхача Сунженски районни газета корреспондент;
С. АРЧАКОВ,
«Сердало» газета спец. корр.

ПИСЬМОШ

Кхоьлча материалий чотагIа

МАССАЗАРА ГIУЛАКХ ЛЕРХI

Тха РСУ рапорт деннад укх шера декхараш цхьайтта бетта кхоачашдерах а план тIехкхоачашьерах а. Хьалха цIаккха ца хинна хIама да из. Боазача дуккхача наха ветт сога: «Мишта вIаштIехьдьннад шун из?» Со цкъаза айса фу аргда ца ховш вус, хIаьна аьлча, дукхьал болх боагIача тайпара хьабу ца аьлча, але хIама доацандаь. Тоьленнай дисциплина. Корта боахабу мелар мелаш сег вац.

Дукха ха йоаццаш оаха дийцар Грозненча ДСК комплексни бригада бригадира I.-Хь. Цечоева кхоьлча материалех пайда эцаш массехк дийнакьа къахьега республика гIишлонзой тIахьехаш даь кхайкарал. Из дика гIулакх хьаллаьцар оаха а. ХIана кIара бригада, хIара болхло йовкхо еш ва дIайохийташ йола цемент, мархьал, битум кхоира.

Мишта кхою цар уж? Тха дуккагIа дола балхаш ремонт ерца дувзаденна да. ЦIаьх, наькъа а кхычахьа ремонт еш хилча кIала даь латтар ка хьеккха, цIендаь дIадеккха ца дезаш моттигаш хул. Дикадар, кIеззига мара деце а, дута а дуташ ремонт хьайича болх а аттача бал, гIишлой материалаш а зехьа йоаяц. Цу тайппара хьалIоа кхоль материалаш. Цул соцагIа, асфальт хьабеш йола устаноевка газаца болх беш я, цига а йоагаеча газаш нийса пайда а эцаш из кхоа лаьрхIад 300 сома мехьа. Кхоьлча газаца хьатIадоагIача шера установка шин дийнахьа болх баргба. ГIишлонхоша а деш деннад цхьан дийнахьа къахьеггал цемент, кхаь дийнахьа Iойиллал битум кхоергья аьнна.

Цу гIулакхо денизе дакъа юкъахьош я итт шу гаргга уккеза болх беш вола Озиев Хьамид керте латта комплексни бригада, са бригадера каменщикаш - плотникаш Дзауров Мухарбик, Эсмурзиев Сайпудин, кхыбараш.

Кхоьлча материалех пайда а эцаш къахьегийга керда гIулакх дац тхона. Цун ташал дош доле цхьа месал доаладергда из. Хала хьувзар тха балилой столярни цех йоаццаш. ХIаьта из хиленза эргIоаццаш а яр. Тхойла дагадеьлар тхо, фу дича бакъахьа де-хьог!, аьнна. Массевар рьаза хилар болх беча моттигашка кхоьлча кирпичех шоай низаица из хьалье. Шоаш салоIаш болча деношке а массевар хьоагIар из хьалъеча болх бе. Еха кирпичаш дукха хулар, из а дIайохийтар. ХIанз хIерана дог гIоздоал цанах бIаргхьийтача. ХIаьа аьнча, царна хоа шоаш кхоьлча материалех а шоай кулгашца а из хьалъелга.

ГIишлой материалаш кхоара тIехьа социалистически яхь йоаржайа оаха бригадешта юкъе. Масала, са бригада къовсаеннай Озиева Хьамидачунца. Цхьайолча хана хьалха цунга кул, тIаккха тхога хул.

Кхоьлча материалех пайда а эцаш, къахьегийга алкха цхьан шера дергдола хIама е ца лоархIаш, шерагара-шера из гIулакх чIоагIагIа хьаллоацаш дIадахьа лерхI РСУ болхлоша.

Б. МЕРЖОЕВ,
Назранерча РСУ комплексни бригада бригадир.

Школа йистехьккхачул тIехьагIа «Гудермесский» совхоза ферме болх бе яхар Марха. Юкхьаьнца Iаьсий леладе оттайир.

Цамогаш хинна е кхы бахьан долаш балха хьа ца боагIаш бусача доярканта мецца цар доахана доал дергдолаш болх бедар Марханна тIехьхьара а. ТIаккха дукха ха алалехьа Iуьал де къаьстта доахана группа елар. Шийх бенна тешам боабанцар Баитаевас. ХIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 2310 килограмм шура яькхар, пера плая 2100 килограмм йолаш. Дика чакхдоаккхаш да карарча пятилетка дицьлагIа шу а. Шура яккхара ше тIадийца декхараш СССР Конституци тIаийцача дийнахьа — 7 октябре кхоачашдир цо.

СУРТА ТIА: доярка М. [illegible]

В. ЭСАУЛОВА сурт.

Новкъосто новкъостах

НИШТТА Я ЦУН ОАМАЛ

Нийса оал, къахьегама коллективо наха юкъера доттагIал, буззашш чIоагIду. Сона йиз сай дикагIйола веш Мержоева Аьсет тхоай хьалсарча коллективе. Ухааза дийзаденаре, вIашагIкхийтта-денаре шишта хоттадургдар Аьттий-Юртарча йоIа Мержоева Аьсетан СурхотIа яхаш йолча совеш юкъера доттагIал.

Назранерча СГПТУ-14 дешa яIача хана маст - маттта тха цахе яй бIаргагора сона Аьсет, цехерча хIаране беча балхага хьожаш Iочакхаьльча мара дIайодапар из. Дукха ха аладе Мержоева тхоай цехе балха еннага хайра сона. Къаьстта а дика хийтар из со сайна слесарь - сборщица хургйолга хайча. Бетта ученица хилар Аьсет. Экзамен долаш йолча цун цхьа дика оазал эийра аз а цехе мел волчо а. Цун эхь хеташ майрра тIа а яха, шийна ца хаар кхачуьга дIахатта, хьахьехийта. Цу тайпара цхьаццa хатта тIаенача хилар тхона юкъе эгтара хьалхара къамаьл. Цу хана юкъара могт моргбар тхона.

Ученица яр аьнча, дийна хьабора Аьсета шийн болх. Дукха тIехьайнсацар опыт йолча къаьнача болхлойла.

ХIана шин шу совгIа ха я сона уллув къахьегаш, дика а во а соца деннаш, дагайоалаш са веш Мержоева йола. Оаха шинне а электросверлилкаш хьоеча ер тIехьхьара операци я: редуктор ЮтIаелле хьастамаш ЮтIакхостаду. Хьабе болх болча хана вIалла ца соцаш лелаш санна хеталу къоначa специалиста кулгаш. Цудукха хул Аьсета дика хьожаммаш. Дийнахьа 280—300. цхьаза дуккагIа а сверлилка чаккйоал цун кулгех. План кхоачашъю 180—200 процент.

Ништта ше болх бенна а уллув болх бечарца бегаш бе, цар дог айде вIаштIехьдоал Мержоевай. Цхьацца хIама кийсденна, цамогаш хинна е кхы бахьан долаш Аьсет цIагIа йисача цехе цхьа хIама ца тоьаш санна хет.

Дa тIехьагIа чIоагIлуш хьадоагIа тхона юкъера гIулакхаш. Тха доттагIал хIанз дезалашка доелаш лагт. ДIе-кха хьоашалгIа ух. Вакъда, мичахьа тхо вIашагIкхетарах эгтара хьалха Аьсето хьоахабу болх. ХIана аьнча, къахьегаш безар — шийна дегIацара эгтара хоагIйола оамал.

Л. ИЗМАЙЛОВА,
ГI. Ахриева цIерагIча Назранерча «Электроинструмент» завода сборочни цеха слесарь-сборщица.

Болхлочун уйлаш

ТХОНА ЭШАР ДИЦДАЛИЙТАД

Колхозо хьадаьча цIенашна бех тха ферма дукхагIбола хьайбаш лаладераш. Совнка гурахьа ремонт е езеш яр царна пленагIа. Цхьабакъда, из болх хIанз а баьбац. Шийй хаинахьа ремонт ца яр баьнан долеш, дукхагIдолча цIеношна нийнаш тивденнIад, неIераш ааиа. Колхоз декларейла Болдашева а, кхы да хIама а доацаш, уж кхоачамбоацараш наха шоаш дIадахар. Цхьабакъда, торо йоацача дезалашка, масала, МиннбоагIар, кхыбараш бахача цIенашка нийнаш хIанз а даха латт.

Хьалха, нах къе бахача хана, киага ЮаькьнигаIшта меттел кораша хьайбай азкаргаш датташ хиннад. Цу хьале кхьчеб, аьнна але йиш а хIанз тха ферма къахьегамтой. ДIатоха низга Юаькьнег йоацаш нах чуба-зача цIеношка дукха кораш полиэтиленови пленкаца дIакъайлад.

Газ я тхо цIеношка чуйилла. ХIара бетта анча дIател оаха, цхьабакъда, из йоагаш-м яц. Цудукха шийла я тхо дакеча. БоккхагIбараш-м болха укар, барех къахьег-кх. Уш вораI, бараI долаш дезалаш ба.

Мукъача маьха санна тикашкара кхачан продукташ, тIаьхьа хIамаш, кхы тайпа товараш вIаштIехьдалац тха. Орджоникидзевская яха станица, кхыйола юрташ тхо дахачара а боле бечара а гаьна я. Из гIулакх кхета а деш, совнка е цул хьалхарча а шерашка дика Iаламдора тхо хилиза дергдоацараш, хIаьта тикашка эца нагтаьлье мара ца гулача товараша. ХIара кIирах цкъаза автолавка йоагIар ферме.

Кхыча тайпара сурт да хIанз. Масса хана санна, шу долеелуш Райпо вIаьлаш баьхкар ферме укх шера а. Тхога хеттараш а деш, эша товараш хьатIакхаьхьаьра график оттайир. Цунга хьажа лаьрхIа комисси а вIашагIъеллар. Тхо а юкъедоаладир цунна. Цхьабакъда, укх шере цIаккха гулъеннаяц из. ХIаьта малагIча гIулакха гулъю шу доладелча дениз цхьа автолавка йитар мара кхы даь хIама ца хилча!

Дукха гIулакхаш дул цIагIа де дезаш. Кхоачашде вIаштIеха цa доалаш кIира хьайнерш мукъа ди долеш чакхдоахар хийца. Из де керагIдалац хIанз. Мукхача дийнахьа эша товараш эца тикашке гIолла пела везаш хул. Хьамеччол маьхх яхьац тхона.

Коартолаш, кхы тайпа культураш кхара хIара шера лаьтта лу колхозо ферма хьайбаш лаладераша гаьна Сунжевски дукьа тIа. ДIаювр дIаа оасар де, хьувнам чузца колхозо машина а луш ухар тхо цига хьалха, мукъа йолча хана беррига хьегул а лийа. Цхьабакъда, укх шера из гIулакх дицзар тхона. Гаьна моттиг хиларах мукьача дийнахьа дIе а вака эшар пертIIа хьа а даь цIаьа вIаштIехьдалацар. Из баьнан долеш во хьийгьар цига дIайийна хIамаш. Чузца вIаштIехьа це доалаш йисе коартолаш я цига тха а кхыча хьайбаш лаладерий а.

Хьамеча иккаш йоццаш дIахьа ваха а болх бе а йиш йоацеш хул ферме дукхагIйолча хана. Ништта из доллеше а, уж яц хьайбаш лаладераша. Доярашта шера Iаьржен кIайн кин эпет лу. ХIара кIира кIалхагIа дала шоазе дитта десаш хул уш. Из баьнан долеш ах шера а тоьц Церне кхом бе гIерташ цхьайолча хана халаташ тIа це а дуккхаш болх бу [illegible]

Доц. Колхоза профкома председатель В. Ершов тха ферме ца воагIа а дикка ха я.

Ше уголок я ферме. Из дуккагIйолча хана дIакъайла хул. Цхъа-дале, цу чу шийла я, шоаллагIа-дале, телевизори радиоприемники яц, деша керда газеташ журналаш дилац.

Доакъар Iалашдара пленах укх шера лоархIаннар колхоз. Доазал деттача цхьа грамм хьатIаденадац. Силос йоллара ферма юа лаьрхIа баьккха кIоаг боллаше а не гаьнна Сунжевски дукьа тIехьаькарча кхешка еллей. Цига машинаш ухийт хIара дийнахьа, боахама дожха ла а деш. Цхьайолча хана ча а силос а шийн хаинахьа къетIа ца кхоачац, IуйрийнедоагIар деликъийга, цу хана эшар сайрийна мара доахана дилла вIаштIехьдалац. Из баьнан долаш цхьан дийнахьа дукхагIйен шоллагIча дийнахьа вIаззагIйен шура йоаккхаш моттигаш нийслу ферме каст-каста.

Силос, маьхка ча, доакъара свеклаш телаш кхоаб оаха доахан, хIаьта йоа кхьмеггел Iасилгашта ала а лец тхона. Во я хIанз хьатIакхукьа силос а.

Лоацца аьнча, цу тайпарчеа йиш йоацача хьалашка къахьег ферма хьайбаш лаладераша. ХIаьта а кхачан программа кхоачашъеча ма хулле дохкагIа дакъа юкъедахьара иха дIахоочар деш болх беш я тха коллектива. Дукхача доярка кхоачашъяй хIанзале шура яккхара шера планаш. ХIаьта Iасилгаш кхадера плана декабрь бутт болалуш кхоачашъяй. ХIара бIаь Iатта тIехьара шере задание 85 Iасилг хьакъоастаде дезача 86 хьакъоастадаьд. Цхьабакъда, уж хьоизамаш совкхарчун лоагIа да. Масала, шура хIанз хIара дийнахьа совеха укх кана хиначул хьар килограмм кIезигагIа йоккх. Из ништта хургдацар колхоза правлене къахьегачеа нахьа йоалко йора.

З. ФАРГИЕВА,
В. СУХОРУКОВА,
Сунженски района Цхьа Эсмара цIерагIча колхоза доаркаш.

Доахан лаьтече хIара корпусе хьайбаш лаладераша салаIара лаьрхIа хьакъоастадаь цхьацца цIе да. Цхьабакъда, цига оттаьчаэлектроплиткаца чувена сег вIоахаллал йIовзал лоеттаац. Цу тайпара, шийлача цIагIара ферме хьа а бахьно, шийлача болх а бийя цIаун нах. Из баьнан долаш уж каст-каста цамогаш а хул.

Шу долалуш шура дуккагIа йоаккхара социалистически яхь йоаржайир доаркашта юкъе. Цун итогаш хьалкапеттараш аьчен премешца а кхыча тайпара а белгалбоаккар юкхьанца. ХIанз из гIулакх тесса дитад. Яьа итогаш-м ю, бакъда, царга кьенжа толешагIа бола боллаой морально а материально а белгалбакара тIехьарча яхь бетта деш хIама

Нохч - ГIалгIай гIишлоньеча управленена чуйоагIача № 7 йолча гIишлон - монтажни управлене дика вовзаш а наха лоархIаш а саг ва мастер Бажанаев Аттн. Даим а плановни заданеш тIехкхоачашъеш, гIишлон балхаш тIехдика деш хиларца вIалгальаьннай цо кулгалду гIишлон участок.

Дика кулгалхо, шийн балха говза специалист из хиларал совгIа, хьинаре дакъа лоацаш ва Атти общественни вахаре а. Цунна гонахьа Iаним а ба нах. Ше а дукха дешаш волча цо шийн новкъостий а тIахьех гIишлон балхах дувца керда литература дешара, пайдане йола опыт хьаэцара. Массехк шу да из участка агитатор вола. Шийна тIадилла бехктонхаме декхар дизза кхоачашду хьинар долча коммуниста.

СУРТА ТIА: участка мастер Бажанаев Атти шийн новкъосташца беседа еш ва.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Сийлахь-йоккхача

Коталон 40 шу дузаш

ВЕТЕРАНА ДАГАЛУВЦ

Сийлахь - боккха Даймехкана тIом хьайнача хьалхарча дийнахьа вожатый волаш, Троицкая яхача станицерча колхоза гIо деш пионерий лагере вар Е. Шумилов.

Цигара цIавеча цунна хезар шийн новкъостий военни училище бахаб аьнна. Военкомате а ваха дийхар аIамсаго ше тIем тIа вохийтилга. Грозненча военно - пехотни училище хьожавир из. Сиха дIабахар ворхI бутт. Сталинграде вIашагIйоллача курсантий полке дIабахийтар училище яькхараш.

Хьалхашка этта декхар дар Волгана тIаккхача гIерташ боагIа немецко - фашистки гIеьрахой юхатохьпта. Курсанташка кIезига бар тIема гIирс. ХIаьта а денъалах ца бохаш майрра дукьала айттар уж гIеьрахошта.

— Дукха а чIоагIа а тIом бе бийзар тха фашистаца, — йоах ветерана. — ТIехьашка дуваладезаш ханаш а хилар. Бакъда, массаза а денали майрали гойташ латтар вай бIухой моастагIчох. Дукха оаха уж а боабора, бакъда, кIезига новкъостий тхох а къастацар.

Цкъа чIоагIа чов йир сона наьхха уллах кхийттача мина гарго. Са тIема новкъоста Егоров Николая чов дIа а йийхха, морской пехота доарахой нийца йодача машина тIа а хоавь госпитале дIахьожавир со. Дукха хилар госпитале.

1943 шера январь бутт чакхбоаллаш госпиталера араваьлча город Омскерча формировочни пункте хьожаву Евгений Александрович. Цига вIашагIъеллача 292-ча РГК къаьстача минометни полка 1-ча дивизиона управлене взвода воккхагIвола телефонистал хьожаву из. ВIашагIъелла а Iоалахь а яьиначул тIехьагIа апрель бетта фронте йохийт цар полк. Воронежски областе дIанхаьчачул тIехьагIа Степной (резервни) фронте хьожабу уж. Цар полк нийслу РГК 18-гIча Краснознаменни танкови корпуса составе.

— 1943-ча шера июнь бетта хьалхарча деношка Воронежски фронта Курски выступе тIалата болабелар гIеьрахой. 12-ча июне Прохоровка яха юрт уллача районе вIашдухьалъайттар тхо немцашца. Дийнахьа а бус а ца соцаш бора тIом. Ала баьнна йоагар вай а немций а танкаш. 10 дийнахьа тIехьаьна ца долаш вай эскаро баьчо тIемо хьалха хинна позицеш. — йоах Шумилова.

Цу ханка тIем тIа белгалваларах парте кандидаталла дIаяц комсомольций вожан Шумилов Евгений. Цигга лу цунна «За отвагу» яха медаль.

1943-ча шера 2 августе город Харькова районе латтта моастагIчун оборона йоха а яь, цар тыле чуяхар Шумилов юкъе вола, инарал-лейтенанта Ротмистрова кулгалдеш хинна танкови корпус.

Евгений Александровича дагалувц: «Цу тIема хьалхарча дийнахьа а 25 километр совгIа моастагIчун оборона чудахар тхо, бакъда, юхасовца дийзар, довгори тIема гIирси кхоачалуш латташ хиларах».

Шумилова полк юкъе йолча тIема доакъошта Верховни Главнокомандующе приказагIа баркал кхайкадир цу тIемашка моастагIчун чIоагIале йоха а еш, Белгород яха город хьаяккхарах.

Корсун-Шевченковски яхар санна, исторе юкъе дахача моастагIчун группировкаш хIалакъьльча тIемашка дакъа лоацаш а хиннай ахкар 292 минометни полк.

Цу халача тIемашка техника хIалакъхулаш, бIухой къесташ, юха а керда доакъош вIашагIдеттаж дукха а ха яйра.

— 1944 шера июле КПСС мугIарашка дIайийцар со, — яхаш дагалувц ветерана. — Укх шера 40 шу дизад со коммунист вола. Румыне хиннача тIем тIа а дакъа лаьцад аз, из а толаме чакхбаьлар. Цу тIемашка корпуса артиллере штабан полвав юкъерча бувзама эпсар волаш вар со.

Цу халача хьалашка шийн декхараш тIехдика кхоачашдеш хиларах эпсара лу Даймехка тIема II-ча степена орден. Дукха да ветерана тIема шерашка тийна совгIаташ.

1946-ча шера декабре эскарера цIавеначул тIехьагIа, мехкдаьтта институте деша а ваха, дIадоладу цо машаре вахар.

ХIанз Евгений Александрович болх беш ва «Грознефть» объединене нормативно - тохкама станце начальника заместитель волаш. Дукха да карагIдийна динадараш. ЦIаккха кIаьд ца луш кхоачашду цо общественни декхараш а. 1968-ча шера дениз цахаддаш кулгалдеш ва Шумилов Ставропольски общественни института Грозненски филиала патентоведене отдела. Ухкала а дизза кхоачашду цо шийна тIадужа декхар.

Р. ТАРВЕРДИЕВ,
«Грозненский рабочий» издательства болхло.

Граждански оборонах

ДАИМ КИЙЧА БОЛАШ

Нохч - ГIалгIайчене традици а хинна дIаэттад хIара шера граждански оборона бутт чакхбоахийта. Укх шера ноябре чакхбаьккхар из. Халкъ-боахама дукхача объекташна чакхдаьхар военизированни йоацача формированей хьажараши тренировкаши, царна юкъера яхьаш. Кхыча моттигашкарчул дикагIа из болх вIаштIехьбаьккхабар Октябрьски, Ленински, Сунженски районашка.

Грозне из дIадоладелар В. И. Ленина цIерагIча майдан тIа хиннача митингагара. Граждански оборона Ден доакъашхошка моаршал хаьттар города Грознен Граждански оборона начальника, горисполкома председатела В. М. Шамардина. Городерча военизированни йоацача формированешта юкъе дьржа хиннача яхьий итогегIа хьалхара моттиг яьккхар Октябрьски района, шоллагIа моттиг — Ленински района, кхоалагIъяр — Старопромысловски района.

Юрташкарча районашта юкъе цу беттага кийчлучен из чакхбоаккхачен белгальъяьлар Сунженски район. Штаба начальника Татиев Iийсай кулгалца укхаза шийн хана хьа чакхъьйар вишаш йола мероприятеш, оргаьнха тоайир убежищеш, дешара-материальни база, гойтара агитацеш. Граждански оборонан пропаганда яра районе шерра юкъеззар общественни организацеш.

ГО штаба болхлоша «Знание» общества лектораща цхьана районерча бахархошта йийшар 26 лекция. Районни киносето 6 фильм гойтар ГО тематикагIа. ХIаьта районни газето хIара нIпра кепасттар бутт мишта чакхбоал хьахьо яхаш йола материалаш.

Цхьабакъда, халкъбоахама объектай ГО штабех цхьакраша ледарло гойтар. военизированни йоацача формированей тIеха кийчо лакхъеча цунах пайда эцанзар. Масала, ГО дешаш ца дуцаш а Граждански оборона Ди чакхдоаккхача дакъа ца лоацаш а ЮIпра Назрановски района ДСУ-2 (штаба начальник С. Тумгоев), кирпични ю завод (штаба начальник М. Аушев). Сунженски района «Восход» колхоз (штаба начальник М. Адуев). ПМК-7 (штаба начальник В. Логачев). цхьабола кхыча учреждений, организацей, колхозий, совхозий вIкалаш.

Граждански оборона бутт чакхъбаьннаб керда дешара шу дIадоладалае хьалхха. Кердача дешара шера лоархIамера декхар да защитни сооружениш Iалашъелга сихдар, садоаха органаш лоаряра эца чоалхане йоаца средствашь хьаелга, ГО дешай эвнали эффективности лакхъяра тIаерзаяь дешара-материальни база кийчъелга, гойтара агитаци кердайоаккхилеп кийчъелгеш.

Н. КОНОВАЛОВ,
НГIАССР ГО начальника помощник.

Банкаш юлача машинай оператор йолаш Грозненски консервни заводе Азиева Балата болх бу дикка ха я. Цу юкъа шийн професси бокъонца карлерзань дика специалист хила вIаштIехьдаьннад цун.

ХIара сменагIа нормаш 150 процентал чухьнахьа кхоачашйиц Балата. Шийн къахьегамах кхыча участкай болх ритмично дIабахар тийна долга дика кхетаду оператора.

Азиевай хьаьнала къахьегам массехказа белгалбаьккхаб завода кулгалхоша сийлен грамоташца, кхыча совгIаташца. Из я иттагIчен цхьайтталагIчен пятилетка ударник.

Керттера декхараш тIехдика кхоачашдарал совгIа Балата хьинаре дакъалоац завода общественни вахаре а. Из я цеховой комитета член, халкъа тIахьожама группа член.

СУРТА ТIА: Б. Азиева.

ДИКАЧА НАХАХ

Кагирхой хьехамча

Тха заводе дика вовзаш ва фрезеровщик Оздоев Дауд, дика специалист, тешаме новкъост хиларах тарра. ХIара сменагIа производственни норма 140—150 процентал чухьнахьа кхоачашйиц Дауда...

ХIанзчул пхийтта шу хьалха вера Оздоев Дауд «Электроинструмент» яхача заводе ремонтно-механически участке фрезеровщикалла болх бе. Цу хана деиз цхьан участке, цхьан станока тIа болх беш ва из. Тахан заводера аральча санна басарах къеташ я цун фрезерни станок.

Массанева цхьатарра да Оздоева къахьегача участкера балха хьалаш. Из ништта дале а хьокхамаш-м бе-бе да. Цувах лаьна механически цеха къаьнагIа волча наладчика Экажев Яхъяс аьлар:

— Шайна хьалхашка заттача декхара лоархIам ма барра кхетабеш, балха ханах бaзза пайда эца хоаш, дисциплина дика йолаш хиларна белгала ва Оздоев Дауд, — аьлар. Итт шу совгIа ва Дауда шийн тамагIа долаш къахьега. ТIахьожам боаццаш дIаяц цун продукци. Шийн балха бIаьхий опыт цо кагирхоаьрана дIалу кагирхошта. Шоаш керка балха говзал дилен сихеп нарарезае гIо дарал совгIа Дауда кагирхошца политико - кхетама болх бу. Цо уж Iомабу производствах дог лаза, хьадечун хьурмат де, бийдалах, материалах боагIача тайпара пайда эца.

Тха завода кадраш кийчъеча технически училище яькхача кагирхойл хIаьмма эшшагIа болх бац Оздоев Дауда Iомабаьча наха, оал завода специалисташа.

Дукха тайп - тайпара оатхалаш чакхйоаля хIара хийнахьа Оздоевта гIолла, дукха тайп - тайпара балха операцеш чакхьяха а еза цун. Вакъда, сих ца луш бу цо болх, хIара оатхал, доагIа, инструмент эшшача хана кулга кIала хул Дауда.

Сиха дIайода ха. Бакъда, Оздоев Дауд хаьал да, дикка хьалхаваьннав. Цо ноябрь бетта кхоачашдаьв пятилетка дьалагIча шера декхар. Сийлахь - боккхача Даймехкан тIамехь Тоьлла Советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара йолча къахьегама вахте атта болх беш ва талаш Дауд. Цо дош деннад цхьайтталагIча пятилетка декхараш 1985 шера ЦхьоалагIча майга кхоачашде. Шийн дош цо сийленца кхоачашдергхиларах цхьаккха шеко яц.

Оздоева хьинаре дакъалоац завода общественни вахаре. Из ва профкома член, цеха политинформатор.

Заводерча массаволча сагал хьалхагIа кхоьлча материалий чотагIа дIабахача бетта шин дийнахьа къахьийтад Оздоев Дауда. Шу чакхдалале кхы а шин дийнахьа болх бе лаьрхIа а ва. Цо хIанзале Машара фонде дIалахьийтад кхаь сменагIа болх баь ше даьккха ахча.

...Чаккдаьннад балха ди. Бакъда, Дауд цIавала сих луш вац. Шийн кулг-юкъ диде завода управлене вода из. Тахан профкома эргIанара заседани я. ХIаьта цига дувца оттадеь дош а чIоагIа лоархIам болаш да. Валха тIа прогулаш яьча шин сага гIулакх къостадела. Из гIулакх а шийн керттера болх санна лоархI Дауда.

Н. МАЛЬСАГОВА,
инженер.

Белгалваьнна механизатор

ХIара Iуйрийна юртара ара а ваьле колхоза гараж йолчакьа водаш хул из. Дукьалбетталуча наха дега хоза а хеташ Iуйре даьхьала юац цун. Колхозхошта дика вовзаш ва юккъерча шерIара а волаш хьинар дола тракторист. IотIехьа а хьеже цох хьийттараша оал: «Ма денал долаш саг ва хьо, Бек, цIахьа а хьаьддаьл-хьогI хьоI» Вонкъадахнар аьнча, шийн ва а ва из. Укх тIехьарча итт шера кIаьдвалар фуд ца ховш эгтара халагIча моттигашка хьаьнала къахьегаш хьавоагIа Веденски района Кирова цIерагIча колхоза механизатор Мовсаев Бек.

Цу юкъа боккъонца цунна лийзай лаьттан къайленаш, цунна безабеннаб цуннара ... Цудукха колхоза прав-лене лоаман хьалех эгтара бехктонхаметIен хьадеш халагIен дола балхаш Векa тIа а дехи. ХIаьта ханчахьен дикен уж Мовсаева чакх ца доахаш моттиг а нийсъалийтац.

Толамаш доахаш къахьега механизатора аьттув боал трактор дика лелаш хиларах. БIа ца хьожабеш, тоха дезача хана кулг тох цо шийн машинах. Цхьа да дIйдолац ше балха араваьлча цо задани дикка тIехкхоачаш ца еш. Цун хьинаре къахьегам Даьхено белгалбаьккхаб «Знак Почета» яха орден а енна.

Мовсаевтара масал хьаэцаш, цунца нийсбала гIерташ къахьегаш ба къона механизатораш. ХIаьта царна юкъе къаьстта белгалваьннав Хакимов Халид.

ЦхьайтталагIча пятилетка тIехххьарча шера ялтен доакъарен культураш дика хьузкъаьра де дезаш дола кхашкара балхаш тешшаме чакхдахара шоай «болатта говраш» кийчъеш боахи колхоза механизатораш. Цига а эгтара хьинарегIа къахьегар КПСС член вола Мовсаев Бек ва.

Хь. ЮНУСОВ,
Веденски района «Колхозни жизнь» хьача газета болхло.

Дукха бераш да № 58 йолча гороно берий беша. Цу массане а дика йоакхо ю уккхаза: баа дика кхача ба, салаIа Iовика моттигаш, сакъерда тайп-тайпара ловзоргаш я. Ханашка хьежжа берий шошоай да уж ловзараш: «гIишлонхой», «детсад», «больница», «конструкторш», кхыдараш.

СУРТА ТIА: «гIишлонхой» яхача ловзаре дакъа лоацаш ба Мациев Тимур, Гакаев Адам, Дахкильгов ИбрахIим.

И. ПЛИЕВА сурт.

ШКОЛЕИ ДЕЗАЛИ

БЕРАШ ХАРЦАХЬА ХIАНА ЛЕЛ

ЦIагIа цаI-а хьехаш, школе кхьдар хьехаро кхувшвоагIар харцахьча вовкъа воаккх. ЦудуххЬа дешархошта карагIдуел тайп-тайпара во гIулакхаш. 20 октябре Назрановски района Алтий-Юртарча бархIшера школа яххлагIча класса дешархочо Мальсагов Ахьмада Урускана тIой двиттад Грознера Москве йодача поезда, тIеххьарча вагона кизга, а дохадеш. Цул совгIа, кхойтта шу дьаннача цу кIьнко шийца хинnар шийна вовзаш вацар аьнна къайдаьнхьа,

Харцахьардари бакъахьардари къоастаде ца хала зIамига вац Мальсагов, хIаьта а цунна карагIдьннар йовсарал да ца аьтча, кхьича тайпара ала йиш йоаца хIама да.

Ишта цIермашинаш леладра кхерамэлеп боккъонаш телхаеш хIама карагIдьннад цу школерча яххлагIча класса дешархочунна Гаадиев Ахьмади Йоакъана а. Цlермашина чаршакта кIал хьастамаш дехкаш хиннад цо.

— Сенна дехкар йа рельсаш тIа хьастамаш? — аьннa шийга хьаттача Гаадиева дешна жоп ухх тайпара да:

— Цох урс де воалаар со.

ЯххлагIча классе дешаваргIача кIаьнка урс йиша, фу де вальлав-те из цунца? Нагахьа санна школера мукъавальтча кIаьнка кол-карта бе болх тIабиллабаларе, урокаш е Iоэшавьвлаларе, цо делад фуд хьежабаларе Йоакъана ха хургьяцар машиновкъа а ваха рельсаш тIа хьастамаш дехкаш вагIа. Хьадеш хIама а доацаш, мукъадаьннa делача бераша деш дар да Гаадиева даьр.

Барсуверча № 1 йолча юкъерча школа цхьоалагIча класса дешархочо Цуров Бахьаудина Адама тIой дахкад рельсаш тIа. БоккхагIчар деш бIаргадайнадецаре зIамигача Адама из де дагадоаргдацар. Цхьанне деш бIаргадайнар сиха хьа ма зиди зIамига воаш.

ХIанз а кхест-кхетта кийсау дешархоша боахамий кхашкара ядат лечкъадеш йола моттигаш. Нагахьа санна хьажкIий гали дахьаш чувенача шиъ дешархочунга дас е нанас из мичара денад хоаттаре, лочкъадаьлга хайча, хьадешнача кхадохьийтаре беро цу тайпара къоал шоадагIа дергдацар.

Долакха-Юртарча юкъерча школа иттлагIча класса дешархой Мислаурия Асхьаба Мурад, Манкиев Зембулата Цаул, Дахкильгов Султана Микьаил, кийслагIча класса дешархо Манкиев Висангире Iумарбик цхьаьцца гали хьажкIаш а ийца город Орджоникидзе йоккха болхаш хиннаб. ДIатехкача гучадаьннад уж лочкъаяь йолга.

ЦIагIа чуена хьажкIаш мичара енай ца хоьш, Iуйрейна уж мича бодх ца хоьш хиннаб-те цар даь?

— Орджоникидзе водилга-м хоира, хьажкIаш ийца водилга хацар, — иштта да Долакха-Юртарча швейни цеха болхлочо З. У. Дахкильговс шиъ воIо бихьача нахькъах аьннар.

ВоIо леладер иштта мара терхал ца деш дитад «40 лет Октября» совхоза свекла лелаеча В. М. Манкиева а. Нагахьа санна къоал даьлга цIагIарчаьна гучадалар кхийрабаларе из хIама дергдацар кIаьнкаша.

Орджоникидзе цу тайпара ииъ кхехьаб ТIой-Юртарча юкъерча школа 8-ча класса дешархочо Тершаниев Мусайл Абоязита а.

Цкъаза кийслу во гIулакхаш йиIиганта карагIдувла моттигаш а. Барсукерча № 1 йолча юкъерча школа кийслагIча класса дешархо Даортова Ахьмада Марем массаххаза бааар тIа новраш доаш хиннай.

Назранерча № 4 йолча школа 10-ча класса дешархочо Булгучев Джабраила Розас дешархочуи боккъонаш толхальй. Цу дийнахьа школе гIолла декурни йолча иттлагIча классерча йиIиго из хьалтехай боккъонаш телхаярашца. Из бахьан Булгучевас цунна йийттай...

Лакхе дийцачо хьагойт дезала, школа бIаргкIалкхара баьннача кхувшбоагIараштa цхьацца зуламе вахарца товш доаца гIулакхаш карагIдувлалга. Бехкебараш кIалхарбаха гIерта мегаргбац дай а школа а. Цул совгIа, шоайла айхха бувзам а лоаттабеш бакъахьара кхетам бала беза цар кхувшбоагIараштa.

С. ОСМАНОВ.

Республика экранаш тIа

МАРШАЛАХ ЖУКОВХ ДОЛА ФИЛЬМ

Советски эрителашта дика дегадоагIа гIорваьнача советски полководца, военачальника, Советски Союза Маршала Георгий Константиновича Жукова сурт-сибаташ гойташ хинна художественни фильмаш. Царех да «Блокада», «Освобождение», кхыдараш. Цу кинокартинашка Жукова роль ловзаеш вар СССР халкъа артист, Ленински премие лауреат Ульянов Михаил.

ХIаьта хIанз советски документалисташа даьккхад Г. К. Жуковх дола «Маршал Жуков. Биографе оагIош» яха кинолента. Уккхаза ведущий ва М. Ульянов.

...25 шера Жуков гIулакх деш хинна: кавалере — унтер-офицер, комвзвода, эскадрона командир, полка, дивизе, корпуса командующи волаш.

1939 шера аьхкий Монголе, Халхин-Голе японски милитаристаша тIема авантюра йир. Гуйре а тIанхачалехьа цар лерхIар советски а монгольски а эскарий группировкаш йохае.

...Советски эскара аьттув баланеар цига цхьан юкъа. Цига вохийт Георгий Константинович.

Уккхаза гучальлар Жукова полководчески говзал.

Болабелар Сийлахь - боккха Даймехка тIом.

...1941 шера Москва лорара парте Централъни Комитета кулгалца оIашагIтехар деррига кизаш. НийсагIа аьлча, хьайир малхбузен керда фронт. Цун командующелла хьожавир Жуков. Iалаьмате хала ха яр из. Бакъда, фронтана карагIдаьлар Москва моастагIчо дIалоацаргйоацаш гIулакх оIаштIехьданкха.

1942 шера [illegible] Оборона Пачхьалкхен Комитета [illegible] Жуков [illegible] Главнокомандующий заместителла. Г. К. Жуков [illegible] Сталинградски фронте, кхача хьа.

Лакхехьарча Главнокомандующе заместитель а волаш Жуков хьожаву ЦхьоалагIча Белорусски фронта командующелла.

Кхыча фронташца цхьана Берлин хьайоаккхаш а, рейхстаг йохаеш а дакъа лоацаш хилар цо кулгалдеш хинна фронт. Массане а санна, цо а яздир рейхстага тIа — «Жуков» лха дош.

Из картина даьккхад Москверча документальни фильмай Центральни студе. Цун режиссер — Бабак Марина. Ицков Игорна цхьана из сценарий лаьеш дакъа а лаьцад цо, оператор — Колобродов Андрей.

«ГУЧАВАЛА ВОКЪО ВОАЦАШ»

Из фильм даьккхад Горьке цIерагIча киностуде. Цу тIа дувц, массане а хоавахеташ везаш, боча хеташ, Василек олаш хиннача кIаьнках партизанах.

...Мичахьара етт ца хоаш город Севастопола фашисташа етташ яр тIехчIоагIа кяз болаш йола йоккха топ. Из мичахьара етт ха дезаш дар. Из ховлга тIадиллад партизанашта - разведчикашта. Царна гIо де сарцагIа воал Василек.

Цунна мо цхьаннена йовзац крымски готта а гоама а улицаш...

Фашисташна латаш боабу разведчикаш. ТIадилла децкар кхпачашде дезар аа Василек. Цун роль ловзаю Лебедев Сашас. Сценарий яздьй вовзаш волча советски драматурга Володарски Эдуарда, оттадаьд Сийлахь - боккха Даймехка тIом болча хана цIи хеза летчица хиннача Советски Союза Турпала Жигуленко Евгенес.

«ХЬАИНА МОГЕ, ГЕШТ ДЕ»

Тракториста Янова сесаг дIайода. Валаре хийла нийслуш дола хIама да из. Сесаг дIаяха дукха ха яьлча а, Янове йицлац шиъ Даша. ХIанзхIанз юхайоагIалар, лхаш вах из.

Колхоза председатела курорте ваха путевка лу Янована, йоI ца йоалеш цIа а ма веллахь, аьле бегаш а беш. Ше цига водаш, шиъ хьамсаре аккордеон хьаэц цо. Вокхале шиъ хиннача сесагах — Дашах кхет из. Бакъда, шийла ца вовзаш санна, теркалвац из Дашас. ЦIава аьле, тохалу из. Деррига а цига хувцалу, Янове зIалла дага ца хиннача тайпара...

Янова роль ловзаю вовзаш волча киноактера а кинорежиссера а Никоненко Сергея.

«ДЕРРИГА А ЮХАХУРГДА»...

Цу одесски кинематографисташа даьккхача фильмо дувц Москве деша отта вахача шин зIамсагах. ЦаI — литературни институте, вокх — педагогически.

Из оттадаьд къонача кинодраматурга Оганесян Гаьнес сценарех кинорежиссера Лукьян Ярослава.

Керттера ролаш ловзаю дебютанташа: болхлочо Шептицки Игоре, Москверча школьницас Кабо Ольгас.

В. КОВАЛЕВА.

ЛОРАЛЕ ЦIЕРАХ!

Доь тохадолийташ хIама да сатийсача улицашка гIолла цIаьхха йоагIача пожарни автомобила сирено тоха цIогIа.

ЦIи яьлар! Цхьанена хатар хиннад. Из бакъда, дукха хатараш ду цIеро наха, кIур а йоагь а хиле урагIдохийт доалахьа мел дола хIама. Цул халагIлар а даь цхьайолча хана яьннача цIеро наха.

Укх шера ноябрь бетта городе Гудермесе Первомайски улицагIа дагIача Н. Магомадова цIенах цIи яьлар. Массехк минута ялалехьа пожарни расчет кхачар цу моттиге. Пожарнеша цIен чу! хьайоаккхаце а, хьвраиййккхар кхо-диъ шу даьнна, воаш берана цхьа кIаьнк. Цхьанне тIаххиитта кIаьнк хьавццаше а, вокх доагаш латтача цIагIа чуийккхар, цIаьхха тIазийсвелар берий вахнтена. ТIакхийтта цу чу ухла юьрагIа юкъе доалла бер хьа а ийна, ер дIааранйккхача, халалете а, тIехьа дар. Биь бутт баьва Заурбек дийна вацар.

Из деррига хатар хьакхийлалар ше эрайоалаш лотаяь латта электроплитка цIенханас дIа ца ийххарах.

Цу тайпара хатараш хилар укх шера Ачхой-Мартановски Нонай-Юртовски районашка. Дай-нанной, оIамига берал цIагIа а дита шоаш дIабодхаш царех цIиллеторгаш дIалочкъае биц а беина бахаб. Бераша цIерaца даьча ловзарах хьахиннар дар чухьвал йола хIама а тIехьа цIевош лагар.

Къаьстта дукха цIераш юл нах чубахача цIеношка гуйран-Iаи замалахьа.

Электрически проводашта замыкани хиларгIа цIи яьлар Октябрьски района 56-гIча участкерча № 79 долча цIенах. Цу цIагIа хиний, цIи ма яьллиnге а ийккха газови баллон. Чу мел дола хIама а тIехьа даьга урагIа далар цIа.

Малгобенски района Чкалово поселка лхаза Хаснева Хьавай цIагIа цIи яьлар [illegible] цIа ма кIалхаваьлала [illegible] хIамаш лагар.

Газа [illegible] пайда ийбеча кхерамзлен боккъонаш телхаяр бахьан долаш цIи яьлар Троицкая лхача станице вахаш волча Зубова цIенах. ЦIен тхови уйи, чура хIамаш лагар цун.

Ножай - Юртовски района Татай-Хуторе вахаш волча Сайдарханова цIенах цIи яьлар пийшка чура кIур лела моттигаш харцахьа яь хилар бахьан долаш. ЦIагIа цхьанкха саг а йоацаш дийнахьа 12 сахьат даьтча дена бийсана 22 сахьат далалца лыгай пийшк. Хьаэца хIама ца лушаш цIа а цу чу мел дола хIама а даьгад.

Грознерча Советски улицагIа № 2 йолча цIагIа розетка чура хьа а ца йоаккхаш, метта аллийтача электрогрелках воартал лотаеннай.

Дукха ха йоацаш Грозненски районерча Правобережное яхача юртара «Горячеисточненский» совхоза дезала баракх цIи яьлар фусамнана дукхача хана йоагаш пийшк йитарах.

ЦIи ялар цхьаькха тайпа а нийслу. Масала, Нестеровске вахаш вола Медведев менна веха а волаш, гIаьле увзаше а дIатхьайсав. Бера Iоежача гIаьленах мотт лотабеннаб. Яьнна цIи-м доалахоша йоаяьй, бакъда, Медведев ше утарни газагIа са а дакъа венная.

Лакхехьа дийцачо хьагойт нах чубахача цIеношка цIи юлдара бальанаш. Уж да ийшшех, бытовой электрически газовни приборех пайда ийбера боккъонаш телхаелга, бераша цIераца ловзар делга, корта бохабу малар менна а волаш метта гIаьле увзар, кхыдараш. Духхьал цу бахьанагIа ийй республике укх шера дIабахача 10 бетта нах чубахача моттигашка 130 цIи яьннай.

ЦIераш ца ювлийтаре тIехьаль республика городашнея юрташнея хIара шера цкъевой мероприятеш чакхйоах. Укх шера февраль бетта дIайолаяь апреле кхачалца чакхъяьккхар рейд, цун шоллагIйола этап — сентябре-ноябре.

Цу юкъе дакъа лоацаш хилар республика пожарни охране, партийно - советски органий, шиъ лоIамагIарча пожарни общества болхлой, общественноста вахалаш.

Цу гIулакхо дикка гIо дир цIерах лорабалара боккъонаш бахархошта дIайовзийтара.

М. ЛЫКОВ,
Нохч - ГIалгIай АССР МВД УПО вичахьалкхен пожарни тIахьожама воккхагIвола инспектор.

КЕРДА КНИЖКА

Укх деношка Нохч-ГIалгIай книжни издательствос арахийцад Нохч - ГIалгIай АССР халкъа яздархочун Боков Ахьмада керда книжка. Цунна юкъедахад шиъ хаьрча юрта вахарах лаьца дувцаш дола «Iаи бIаьстия кIапагIкъастача хана» яха керда роман, «ЦIа дагIа юрта» яха повесть, «Бачен дун истийн» яха пьеса, «Ех вала хьу», «Доккхача дешах дола дувцар» яха а кхыдола а дувцараш.

Яздархочун кхоллам бешчарна дикха совгIат да из.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

Эцархой теркамга!

«Промтовары» яхача розничи торгови объединеве тикашка шийна безачо эца йиш йолаш ба кIувса дорожкаш.

Московски фабрике хьабаь из сийрда, бе-бе а цхьан тайпара а бесаши зизаши долаш ба.

Дуала тха тикаш тIа.

Тикай адресаш: «Мебель» яхача № 10 йолчун — Ленина ул., 141. «Хозтовары» яхача № 34 йолчун — Жигулевски ул., 5.

«Промтовары» объединени.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Электрически сетей Грознески предприяте хьадех вачахьалкхен а частни а сектора берригача абонентшкара 1984 ш. 25 декабре хьатIанхачалехьа электроэнерге даькъерча оIаш юкъерча расчеташка хьожийтаеа дIа ца душ тIадиса ахча дIачулулгеи. 1984 шера 25 декабрел тIехьагIа из претензеш дIатIаладургьяц.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
[illegible]
11.30 — «Кердадараш».
11.50 — [illegible]
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Пятилетка — дIадаране гIулакх». Документальни фильмаш: «Ленински плывалере» корабелаш», «Дикала шиъ къайленаш я».
15.40 — Мордовски АССР «Умарина» яхача илли халхарен Пачхьалкхен ансамбла концерт.
16.15 — «Кердадараш».
16.20 — «Шахматни школа».
16.50 — «Стекловолокно» яхача Полоцки производственни объединене культура Дворца залагIа илле хора концерт.
17.10 — «...Яккайтта шу даьлнена боккхагIаи».
17.55 — Миллионний ленински университет. Къахьегам — общество — саг.
18.25 — «Феликс Дзержинский». Iилла - довзийтара фильм.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Туркмене республика хьаьйи Коммунистически парти хьанхелаи 60 шу дизара хетаяь Туркмене телевизионне программа.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Документальни экране».
22.35 — «Тахан дунен тIа».
22.50 — дIалокх фортепьянни дуэта. М. Томашевскийи В. Кисилевскийи (Польша).

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Аппиеговы». Телевизионни документальни фильм.
8.35, 9.35 — Юкъара биологи. 10-гIа класс.
9.05, 12.25 — Испански метт.
10.05 — ПТУ дешархошта. Астрономи. Седиъий.
10.35, 11.35 — М. Е. Салтыков-Щедрин. Фаьтгаш. 9-гIа класс.
11.05 — «Дезали школеи». Телевизионни журнал.
12.05 — «Объективе хьайбаш. Сайгакаш». Iилла - довзийтара фильм.
12.55 — «Сийлахь - воккхача дувцархочун къайле». Субтитраш дола художественни фильм (ЧССР).
14.10 — «Кердадараш».
14.25 — «Мишта хургья яьсса...»
17.10 — «ХIара письмона — терким» (нохчий меттала).
17.40 — «Валха сиена» (нохчий меттала).
18.10 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
18.30 — Фильм-реклама.
18.35 — «Закон. Бакъо. Мораль».
19.05 — «Шун дехарех дола вIашагIнхетараш». Илли оал Б. Дидигова (нохчий меттала).
19.30 — «Известия» яхача газета приз локкхара хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. Швеце сборни — Финлянде сборни. 2-гIаи, 3-гIаи периодаш. Перерыв йолча хана (20.05) — «Бийса даьлъала хийла шун, бераш!», «ГIордадам ахьям». Мультфильм. 2-гIа дакъа.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Перекрестокера дев». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
22.40 — Баскетболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Тбилиси) — «Строитель» (Киев).
23.50 — «Кердадараш».

21 ДЕКАБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Перекрестокера дев». Художественни фильм. 1-гIа, 2-гIа сериш.
[illegible]
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Социалистически пачхьалкхенай документальни фильмаш: «Форда цIей» (ВНР), «Ханой, Фея улица» (СРВ), «Фридрихштадт-паласта хьайшалла дех» (ГДР).
15.30 — «Эрсий метта къаьмаш».
16.00 — «Кердадараш».
16.05 — И. Гайдн. № 101 йола ре мажора симфони («Сахьаташ»).
16.40 — «Iидманхоша — Подмосковьерча агропромышленни комплекса».
17.10 — Школьникаш — Концертни зале.
17.50 — «Владислав Третьяк. Эрительни залера монолог» яхача документальни фильма премьера.
18.10 — «Iилман вахари».
18.40 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
18.45 — «Известия» яхача газета приз хоккеях хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. ЧССР сборни — СССР сборни. Перерывах йолча хана (19.30), — «Тахан дунен тIа», (20.05) — «Хедреннашта нахъаделхаш».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Шебурски зонтикаш». Художественни фильм.
23.05 — «Тахан дунен тIа».
23.20 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Ысеннон кхьабараш». Телевизионни фильм.
8.30, 9.35 — Музыка. 7-гIа класс. М. И. Глинка. «Вальс-фантазия».
10.05 — ПТУ дешархошта. Юкъара биологи Ч. Дарвина уйла-хигат хьакхлаш.
10.35, 11.35 — Истори. 7-гIа класс.
11.05 — З. Багрицки поэзи.
12.05 — «Бахача нана цIера кхерамзаленах». Iилма-довзийтара фильмаш. «ЦIи яларак бехке мила?», «ЦIера гона котъе».
13.05 — И. Бабель. Произведений оагIонаш тIа гIолла.
14.00 — «Кердадараш».
14.10 — «Керттерар — хургдолча кхата йоакхо яр».
14.25 — Киножурнал.
14.35 — «Молодость» яха студи.
17.05 — Фильм.
17.10 — XIX-ча областной комсомольски конференце делегатех Я. Дзауровах йола телеочерк (гIалгIай меттала).

20 ДЕКАБРЬ
6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
17.20 — XIX-ча [illegible] комсомольски конференце делегаташта хетадаь концерт.
17.50 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.10 — «Известия» яхача газета приз хоккеях хоккеях йола дунен халкъашта юкъера турнир. Финлянде сборни — ФРГ сборни. 3-гIа период.
18.45 — «Музера концерт». Телевизионни документальни фильм.
19.30 — «Саги законн».
20.00 — «Бийса даьлъала хийла шун, бераш!».
20.25 — «Поэзи». А. Гидаш.
21.00 — «Ха».
21.35 — В. Павловский. «Засеги». Советски Эскара Центральни академически театра фильм-спектакль.
23.20 — Баскетболах йола СССР чемпионат. Мала нах. ЦСКА — «Строитель» (Киев).
23.40 — «Кердадараш».

РАДИО

8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программе (гIалгIай меттала).
8.35 — Реклама (эрсий меттала).
8.40 — Сийлахь - йоккхача Котелок 40 шу дизаргаI «Апман», Фронтовикий дагалуцараш (эрсий меттала).
11.15 — Миллионний ленински университет. «Хий дилларе программе — деррригача халгIулакх» (нохчий меттала).
11.30 — «Микрофонаца Грозне гIолла» (эрсий меттала).
11.45 — Нохчийн гIалгIайн музыкальни инструменташ. Беседа (нохчий меттала).
15.15 — Концерт (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
17.16 — «Патриот» (нохчий меттала).
17.31 — Халкъа музыка концерт (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Юрт: гIулакхаш проблемаши» (гIалгIай меттала).
18.40 — «Халкъа тIахьенана болх баш ба» (нохчий меттала).

УКВ
17.00 — «В. Маяковский». Литературни композици.
17.30 — «Гаьнарча церий иллеш» яхача циклера передача.
18.17 — Ленинах, партех, Даьменах дола иллеш.

21 ДЕКАБРЬ
6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.35 — Илли дIаоал Минцаев Мовсара (нохчий меттала).
9.15 — «Са комсомольски журнал». Композици (эрсий меттала).
11.15 — «ТIаьхьенана кIала я шоалагIа пайда эца ресурсаш» (эрсий меттала).
11.30 — «Халкъ деланъехк». Юмористически дувцараш (гIалгIай меттала).
11.45 — Воккхийчарна берех лаьца. «А. С. Макаренкой педагогически тIехьенцара» (эрсий меттала).
15.15 — «Поэзе минуташ» (нохчий меттала).
15.25 — Реклама (эрсий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
17.16 — «ДоттагIий сазашо» (эрсий меттала).
17.31 — «ЦIа сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — КПСС ЦК октябрьски (1984 шера) Пленума решенеш — вахаре! «Хий диллача гектара — прогрессивни технологи» (эрсий меттала).
18.40 — «Хьеха. Дика, салтачун дег» (гIалгIай меттала).

УКВ
17.00 — Халкъара музыка.
17.42 — Сенгьердаьнча таргIа тIа.
18.01 — Вай сийлен Даьхе лорачарех дола иллеш.
18.40 — Оркестрови пьесаш.

Джованни МОСКА (Итали)

ШОВЗТКЪА ШАЙТIЕИ БАЬЦЦАРА ЦХЬА МОЗЕИ

Цу хана ткъо шу даьннедар са. Кисе доаллаш, мотт хьехаш хьехархочун болх ба дIахьожаваь кхьхат а долаш, школе кхьчар со. ХьалхагIа директорца къамаьл де дезаш вар. Пиджак кийс а яь, учительске дIачуваьлар со.

— ЦIи фуй хьа? — тIакхоссавлар сона секретарше. — Дешархой учительске хьачуяха йиш йоацилга хаций хьона?

— Со — керда вайта хьехархо ва, — ниятхъа дIаоаладелар сога, тIаккха кхьхат а дIахьеккхар.

Доккха са а даьккха, кабинета чуйккхар из, цигара дукха ха ялалехьа директор хьаравальлар. Со бIаргагуше, корта а лаьца цIогIа даьлар цунга:

— Фуд цер наладер! Со волча кIаьнк вайтав, хIаьта сона эшар ниа бола, уж шовзткъа шайтIа юхатоха могаргдола зIамсаг ма вий! Цар-м эр вIашагIвоаккхарг ма вий.

Цу сахьате кхетадир цо, со хьаллацара ше дувцар пайдана доацилга, тIаккха са баламак кулг а тоха, велавелар:

— Боккъонца ткъо шу даьннадий хьа? Аз ялхайтта мара лургдацар хьона. Бехк ма баккхалахь, хьехархочоа а ваьцеш, цхьан классе шоллагIча шера чуаисача тара ва хьо. Боккъонца педагогически училище чакхьаьккха-йий Iа?

Сай документаш дIаьеккхар аз.

— Доккха хIама да иэI Хьана а ткъоне а дала новкъостел доацдаI — муль боьлар директорга. — Цхьанна а сага болх бе ца мега класс лургьа оеха хьона. ЦIи хеза Гаьрреск керте а волаш, герзаца кийчденна шайтIаш да уж. Хьол хьалхагIа хиннар белхах кхеташ а нака лоархIаш а саг вар. Селхан тха школера веддав из. Дунен тIа цу класса шоа юхавоагIаргвац аьнна цIогIа тоха кхийра цун.

Цун тIехьагIа соца коридоре араваьнна, цхьан наIаре юхье со дIавигар цо.

— Ер я из класс! Денала ма вохалахь, са доттагIа. Шоаэар цкъа вала везам ма вий, — аьлар цо.

НиI хьаелла йиш йоацаш гIар латтар классе, лерга кIелна боаттIабе санна тоташ дора.

— Сона хетаргахьа уж бархкадаш еш боакк, — шортига йистхилар директор, вокх миске ва хьо аьлча санна баламе тIа кулг а теха дIавахар.

Нагахьа санна из моттиг кхачарга хьемаш аз шу даькхадецаре а геттара сагота ахча эшаш со хиннавецаре а, цIекхьалча санна водаргвар со. Е хьашдале, уххезе, корида дора хьальоллалургвар. Кхесе дIачуваьлар со.

ТIаш аьнне сайцер дешархой. Сихвенна кафедра тIа хьаьтIаваьлар со. Шовзткъа бера бIаргаш дар со зуеш. Хьадийллача корех хьахозар гаьнна гIаьнаша яха шарх-шарх. Бийнаш а дь, баге хьаелла ца могаш латтар со. БIарга тIара бIарг ца боаккхаш согахьа хьежар бераш, со царна — дом карагIомадер санна. Гаьрески цу сахьате вайзар сона. Лоhача дегIара, цIена баьша корта а болаш, хьалхашкара шиъ церг а йоацаш дар из. Цхьан бе йоккха апельсин а елла сона. БIарахьежар из. Гуш дар цо цхьа хIама де лоархIалга. Сетийна зIгIа класс айича кхетадир аз из.

ЦIогIа а тоха, со воалхахьа лостайир Гаьрреске. Со Iо вийрза, пенах кхийтар апельсин. Гаьрреска тоха хIама дIа ца кхеташ йиса эттара хьалхара моттиг хиле мегаш яр из. Геттара зIIезавахача цо цIе ра зника йоалла Iед тIехьожодир сона, кхьхатагIа баь буриаг тоха дагахьа. Цхьанне команда елача санна, цун тIехьа ткъесте новкъосто а Iадара тIехьожадир сона. ЦIаьхха этта сетем бокабир хьадийллача когагIа класса дьечубенача бокхача баьццарча мозо. Гаьрески а кхьбола дешархой а цхьа бIарг цуига лекха балар. Хьехархо вийча е мозе бийча бакъахье да ца хоаш уж совцабелча санна хийтар сона.

— Гаьрреск, — йистхилар со. ЦIий тайпан цIи аз мохьаз цецваьлар из. — Из шайтIа да могаргдарий хьона?

— Тут кхоссар мо мара дац сона из, — велавелар кIаьнк. Пар айелар. Сона тIадерзадаь паьтта Iадарш Iопохдир, баьццарча мозе Iад тоха гIортача шоай тIьамадана бIарахьежар хIанз беррига. КъахатагIа баь буриаг ламполкаш а кхайтта лаьтта Iобежар, хIаьта мозе самалет санна, хIамаина шек а боацаш лелаш бар.

ХIанз са аргIа хьатIакхьалчар.

— Хьадал Iад! — Гаьррескига цIогIа а тоха, бурнига ба кхьхат Iуеше волавелар со. Цхьанкхе дичи а сихвела йиа кхар. Сона хоара: мозе кIелхарбоале са педагогически кхел а вахар а зIалаьхоннинга.

«Мозе кIалхарбаьнйта йиш яц Iа, буриаг дIа ца кхеташ еиса боккъо яц аьл», — яхар аз сайга. Юххара Iад кхоссар аз. «Гарс» аьнне са могашта гаьна боацаш Iобежар баьццара мозе. Ва са даьла, ма гIадвахавар со! Сай йиш хиина паьчкаьле санна сий деш дIаболларгбар аз из.

— Гаьрреска Iад сога дусаргда, — майрра аьлар аз. — Шоай герз Iодилла массане а.

КIезиг-дукха гIар айелар, бакъда, из моастагIий яр а йоацаш, цецбаьнначар гIар яр. Цхьаннена тIехьа шоллагIвар воагIаш кафедра тIа бераша Iодиллар тIаьхи ткъеста Iад.

Саббарe, цхьаккха хIама ца хилча санна аз аьлар:

— ХIанз хандегIа нигар дувцаргда вай. Доске тIа Гаьррески вовгIаргва. Мел хьа а ийце дIахьаде: из класс, Iе кхувс...

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктохкхана секретара — 2-84-68; отделий: партийна вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерен, шоаттен деношка

СФ00333. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 5250.